

PenSam Pension
Rapport om
Solvens og Finansiell situation
2022

Indholdsfortegnelse

Sammendrag	3
A: Virksomhed og resultater	5
A.1: Virksomhed	5
A.2: Forsikringsresultater	6
A.3: Investeringsresultater	8
A.4: Resultater af andre aktiviteter	10
A.5: Andre oplysninger	10
B: Ledelsessystem	11
B.1: Generelle oplysninger om ledelsessystemet	11
B.2: Egnetheds- og hæderlighedskrav	13
B.3: Risikostyringssystem, herunder vurderingen af egen risiko og solvens	14
B.4: Internt kontrolsystem	19
B.5: Intern auditfunktion	20
B.6: Aktuarfunktion	21
B.7: Outsourcing	21
B.8: Andre oplysninger	21
C: Risikoprofil	22
C.1: Forsikringsrisici	22
C.2: Markedsrisici	23
C.3: Kreditrisici	25
C.4: Likviditetsrisici	26
C.5: Operationelle risici	26
C.6: Andre væsentlige risici	26
C.7: Andre oplysninger	26
D: Værdiansættelse til solvensformål	28
D.1: Aktiver	28
D.2: Forsikringsmæssige hensættelser	29
D.3: Andre forpligtelser	31
D.4: Alternative værdiansættelsesmetoder	31
D.5: Andre oplysninger	31
E: Kapitalstyring	32
E.1: Kapitalgrundlag	32
E.2: Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav	33
E.3: Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregningen af solvenskapitalkravet	33
E.4: Forskelle mellem standardformlen og en intern model	33
E.5: Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet	35
E.6: Andre oplysninger	35

Sammendrag

PenSam leverer arbejdsmarkedspensioner til FOA's faggrupper, hvilket omfatter lønmodtagere i både kommuner, regioner og private virksomheder. Derudover tilbyder PenSam både bank- og forsikringsprodukter til pensionskunderne og deres familier.

PenSam Pension har 483.000 kunder, hvoraf 185.200 er bidragsbetalende.

Hovedproduktet er pensionskonceptet "Fleksion" med 380.300 policer. Siden 1999 har alle nye medlemmer fået deres pensionsordning i PenSam med dette pensionskoncept, og 87% af de samlede pensionsindbetalinger sker hertil. I Fleksion er pensionsydelse ugaranterede. Ydelserne kan således både stige og falde, hvis forudsætnin-
gerne i beregningsgrundlaget ændrer sig.

PenSam Pension har foruden pensionskonceptet Fleksion, syv øvrige pensionskoncepter. I nedenstående tabel ses de forskellige pensionskoncepter, og om pensionskonceptet har ydelser, der er garanteret, betinget garanteret eller ikke har ydelsesgarantier.

Pensionskoncept	Garantiniveau	Nytegning
Fleksion	Ugaranteret ydelse	Ja
Tradition (UGY)	Ugaranteret ydelse	Nej
Tradition (GY)	Garanteret ydelse	Nej
PMF (GY)	Garanteret ydelse	Nej
PMF (BGY)	Betinget ydelsesgaranti	Nej
Sygehjælpere m.fl.	Betinget ydelsesgaranti	Nej
Portører	Betinget ydelsesgaranti	Nej
Trafikfunktionærer og Amtsvejmænd m.fl.	Betinget ydelsesgaranti	Nej

Bestyrelsen i PenSam Pension består af 8 medlemmer, hvoraf 7 er valgt af generalforsamlingen og ét medlem er valgt af repræsentantskabet i PenSam Pension. Derudover deltager et kommitteret medlem valgt af den tidligere delegeret forsamling i Pensionskassen PenSam i en overgangsperiode frem til 2023.

Danske Regioner og Kommunernes Landsforening nominerer 2 medlemmer til bestyrelsen og FOA nominerer ligeledes 2 medlemmer. Generalforsamlingen har valgt 3 uafhængige medlemmer med særlige kvalifikationer inden for regnskab, it og investeringer.

Direktionen består af adm. direktør Torsten Fels. Organisationen er indrettet med en række direktørområder med ansvar for den løbende drift og udvikling.

PenSam Pension har følgende nøglefunktioner: Risikostyringsfunktion, Compliancefunktion, Aktuarfunktion og Intern audit funktion. Der er aktuelt ikke fundet behov for etablering af yderligere nøglefunktioner.

Det samlede investeringsafkast for PenSam Pension var i 2022 på -13,0%. Målt over de seneste fem år udgør afkastet for hovedparten af vores medlemmer (pensionskonceptet Fleksion) 4,8% pr. år og er et af de højeste blandt pensionsselskaberne i Danmark.

Selskabets solvenskapitalkrav og -kapitalgrundlag opgøres efter Finanstilsynets opdaterede vejledning om værdiansættelse af forsikringsforpligtelser i overensstemmelse med Solvens II. For selskabets kapitalgrundlag gælder det, at der efter overgangen til stokastiske hensættelser ikke længere er lighed imellem den regnskabsmæssige opgørelse af selskabets kapitalgrundlag og solvenskapitalgrundlaget.

Kapitalgrundlaget til dækning af selskabets solvenskapitalkrav udgør 4.826 mio. kr. og består udover egenkapitalen og særlige bonushensættelser også af de forventede fremtidige betalingsstrømme til basiskapitalen.

Selskabets solvenskapitalkrav er ved udgangen af 2022 opgjort til 1.098 mio. kr. Selskabets samlede solvensdækning udgør 440% og selskabet anses derfor som velkonsolideret.

Denne rapport giver en konsolideret oversigt over forholdene i selskabet med oplysninger, der også findes i andre interne og eksterne dokumenter, herunder årsregnskab, politikker og retningslinjer vedrørende ledelse og risikostyring, selskabets egen risikovurdering samt kapitalplaner og solvensopgørelser.

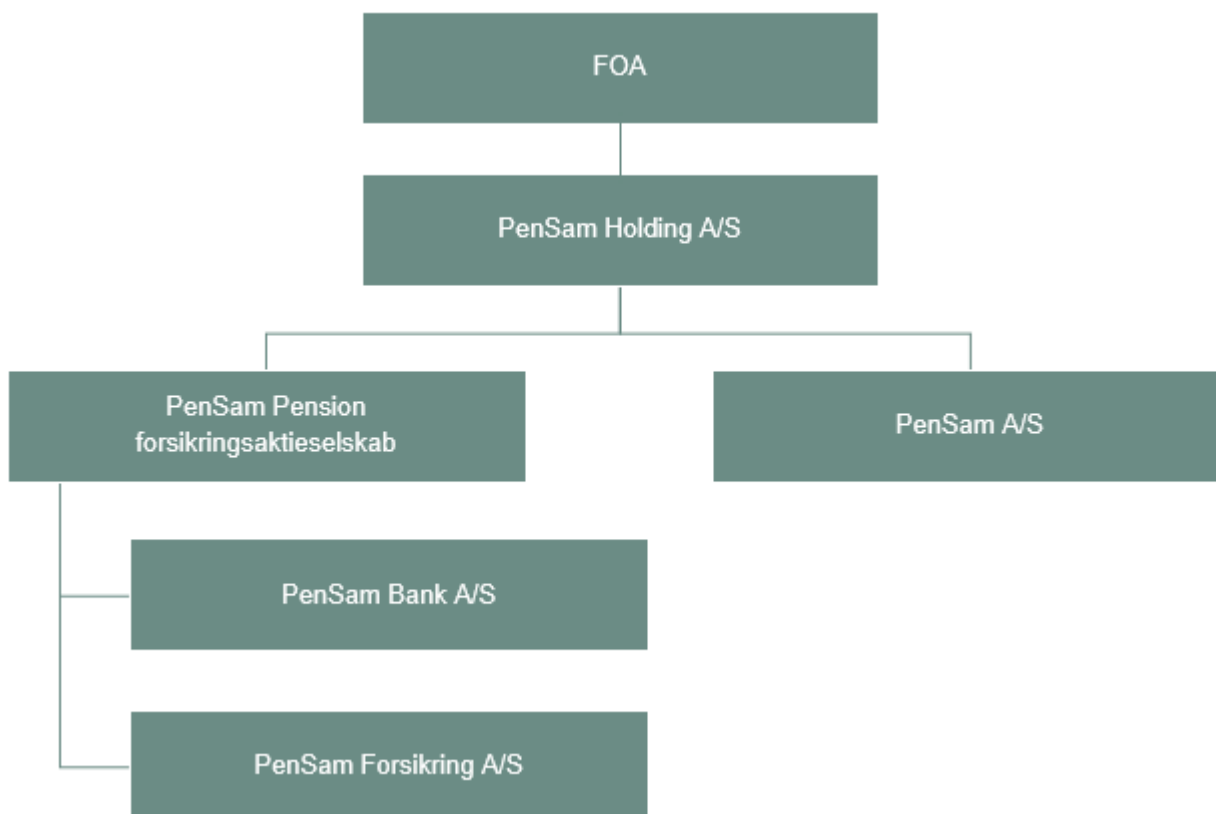
A: Virksomhed og resultater

A.1: Virksomhed

PenSam Pension (CVR-nr. 14 63 89 03) er et arbejdsmarkedsrelateret livsforsikringsaktieselskab og 100% ejet af PenSam Holding A/S (CVR-nr. 12 62 95 32). PenSam Holding er en forsikringsholdingvirksomhed og øverste modervirksomhed i koncernen. PenSam Holding A/S er 100% ejet af FOA. Der er ingen fysiske personer, der ejer aktier i selskabet. Yderligere selskabsinformation kan ses på:

https://www.pensam.dk/om_pensam/hvem_er_vi/organisation/selskabsstruktur

Koncernstruktur:

Det finansielle tilsyn med selskabet og koncernen foretages af Finanstilsynet, CVR-nr. 10 59 81 84, Århusgade 110, 2100 København Ø.

Selskabets eksterne revisor er:

PricewaterhouseCoopers, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, CVR-nr. 33 77 12 31, Strandvejen 44, 2900 Hellerup.

PenSam Pension tegner livsforsikringer i Danmark inden for livsforsikringsklasse I. Nytegning sker på et ugaranteret gennemsnitsrenteprodukt.

A.2: Forsikringsresultater

Årets præmieindtægter i 2022 er steget i forhold til tidligere år. Indbetalinger af pensionsbidrag blev på 6,8 mia. kr. og er dermed steget med 0,2 mia. kr. i forhold til 2021.

De udbetalte ydelser har en stigende trend grundet stigning i antallet af medlemmer på alderspension samt et højt niveau for tilkendelse af førtids- og seniorpension. Udbetaling af pensioner og forsikringsdækninger til medlemmer udgør 4,7 mia. kr. hvilket er 0,4 mia. kr. mere end i 2021. De løbende udbetalinger af pensionsydelse var på 2,9 mia. kr. Der blev udbetalt 0,7 mia. kr. til forsikringsdækninger, og der blev udbetalt 1,1 mia. kr. vedrørende overførsler, genkøb og overskudskapital.

Det samlede investeringsafkast blev negativt med 22,4 mia. kr. før skat grundet de udfordrende finansielle markeder i 2022. Den gennemsnitlige forrentning af pensionsopsparingen udgør -13,0%.

Administrationsomkostningerne blev på 190 mio. kr., og dermed faldt de gennemsnitlige omkostninger pr. forsikret fra 341 kr. i 2021 til 317 kr. i 2022. Faldet i omkostningerne er resultatet af et vedvarende fokus på en rationel og effektiv indretning og strategisk tilgang til outsourcing. Herunder tidligere omtalte forenkling og standardisering af pensionsordningerne samt udvidede selvbetjeningsmuligheder.

Årets resultat før skat blev et underskud på 25,8 mio. kr. Resultatet udtrykker primært et negativt afkast af egenkapitalens investeringer, som er placeret i stats- og realkreditobligationer samt egenkapitalens risikoforrentning. Resultatet er lavere end forventet, men anses som acceptabelt givet udviklingen på de finansielle markeder.

Realiseret resultat

Der har i 2022 været et negativt realiseret resultat på 17.922 mio. kr.

Årets realiserede resultat

Mio.kr.	2022	2021
Renteresultat	-25.737	9.918
Risikoresultat	99	-26
Omkostningsresultat	55	91
Ekstra hensættelser	7.672	4.272
Øvrige	-11	2
Realiseret resultat	-17.922	14.257

Renteresultatet kommer primært fra det negative investeringsafkast, mens indtægten fra ekstra hensættelser skyldes, at der er frigivet en del af de ekstra hensættelser i de garanterede koncepter som følge af årets rentestigning.

De negative realiserede resultat har medført et fald i de samlede kollektive bonuspotentialer. De kollektive bonuspotentialer skal udjævne udsving over årene i blandt andet investeringsafkast og risikoresultater.

Resultatopgørelse:

t. kr.	2022	2021
Bruttopræmier	6.842.040	6.674.790
Afgivne forsikringspræmier	-1.244	-1.254
Præmier for egen regning, i alt	6.840.796	6.673.536
Indtægter fra tilknyttede virksomheder	-8.167.231	12.869.734
Indtægter fra associerede virksomheder	-25.657	467.235
Indtægter af investeringsejendomme og andre materielle investeringsaktiver	12.982	14.293
Renteindtægter og udbytter mv.	531.225	1.034.401
Kursreguleringer	-14.194.885	-879.124
Renteudgifter	-213.411	-88.747
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-299.736	-298.578
Investeringsafkast, i alt	-22.356.713	13.119.214
Pensionsafkastskat	3.458.267	-1.938.489
Udbetalte ydelser	-4.700.705	-4.271.490
Forsikringsydelser for egen regning, i alt	-4.700.705	-4.271.490
Ændring i livsforsikringshensættelser	16.367.306	-16.381.237
Ændring i livsforsikringshensættelser for egen regning, i alt	16.367.306	-16.381.237
Ændring i fortjenstmargen	0	2.989.655
Ændring i overskudskapital	555.608	11.842
Erhvervsomkostninger	0	-47
Administrationsomkostninger	-190.381	-202.732
Forsikringsmæssige driftsomkostninger for egen regning, i alt	-190.381	-202.779
Overført investeringsafkast	24.570	2.959
Forsikringsteknisk resultat	-1.252	3.211
Egenkapitalens investeringsafkast	-24.570	-2.959
Resultat før skat	-25.822	252
Pensionsafkastskat for egenkapitalen	3.951	-5
Skat	0	1.006
Årets resultat	-21.871	1.253
Disponeret		
Overført til næste år	-21.871	1.253
Disponeret, i alt	-21.817	1.253
Totalindkomstopgørelse		
Årets resultat	-21.871	1.253
Opskrivning af domicilejendom	0	0
Anden totalindkomst	0	0
Årets totalindkomst	-21.871	1.253

A.3: Investeringsresultater

Investeringsafkastet i PenSam Pension blev for 2022 på -13,0% efter investeringsomkostninger. Afkastet anses for acceptabelt givet markedsudviklingen.

Efter flere positive år på de finansielle markeder var 2022 mere udfordrende. Krigen i Ukraine, stigende inflation og energipriser m.m. var medvirkende til faldende obligations- og aktiekurser, hvor de største negative afkast var på børsnoterede aktier. Reale aktiver som ejendomme og infrastruktur genererede positive afkast.

Centralbankerne har løbende sat renterne op i både Europa og USA for at reducere inflationen, der nåede op over 10%. Dette er et inflationsniveau, som ikke er set siden starten af 1980'erne.

PenSam har igennem året fastholdt en investeringsstrategi med en afbalanceret investeringsrisiko, der sikrer en vis grad af stabilitet i afkastet over tid. En udvikling som i 2022, hvor både obligationer og aktier faldt i kurs, vil dog altid medføre et negativt afkast i porteføljen.

Stats- og realkreditobligationer

Afkast på stats- og realkreditobligationer blev på -6,4%.

Renterne på stats- og realkreditobligationer steg globalt gennem 2022. Den 10-årige rente i Danmark steg med ca. 2,7%-point til 2,8%, mens den tilsvarende i USA steg ca. 2,3%-point til 3,8%.

Kreditobligationer

Aktivklassen indeholder børsnoterede virksomhedsobligationer i Europa og USA samt stats- og virksomhedsobligationer på Emerging markets. Hertil kommer unoterede virksomhedsobligationer - primært med høj kreditkvalitet.

Børsnoterede stats- og virksomhedsobligationer gav et afkast på -15,9% og afkastet på de unoterede virksomhedsobligationer var 3,7%. Samlet set gav det et negativt resultat på -6,1%.

Aktier

Afkastet på aktier (børsnoterede og private equity) blev samlet på -14,2% inkl. valutaafdækning, hvilket kan henføres til den negative udvikling på de børsnoterede markeder. Geografisk var de største kursfald i Emerging Markets, mens de mindst negative afkast var i Japan. På sektorniveau var der markant positive afkast i energisektoren, drevet af de højere energipriser og flere års dårlige afkast. På den negative side kan især fremhæves de store teknologiselskaber, der havde et svært år.

Den negative udvikling i verdensøkonomien slår også igennem på virksomhedernes indtjening, der er under pres. Forventningerne til indtjenings-væksten er løbende blevet nedjusteret i løbet af året, så der nu kun forventes en mindre fremgang i indtjeningen for 2023.

Den positive udvikling i private equity skyldes primært, at der overvejende investeres i produktionsvirksomheder i USA med forholdsvis konservativ gældsfinansiering og med fokus på "business-to-business" salg. Dette marked har klaret sig godt indtil nu, drevet af blandt andet øget hjemtagning af produktion til USA.

Reale aktiver

Aktivklassen indeholder investeringer i danske og udenlandske ejendomme samt infrastruktur. Afkastet blev samlet på 3,1%.

Afkastet på danske ejendomme blev på 4,1%. Porteføljen består primært af stabile bolig- og kontorejendomme, som ikke i væsentligt omfang er blevet negativt påvirket af konjunkturerne.

Investeringerne i udenlandske ejendomme foretages gennem fonde. Afkastet i 2022 blev på 10,9%, da porteføljen var robust overfor de negative makroøkonomiske effekter. Dette kan blandt andet henføres til investeringer i logistikejendomme, der har klaret sig godt.

Afkastet på investeringer i infrastrukturfonde blev på 9,2%. Nogle investeringer er blevet negativt ramt af højere renter, som har reduceret værdiansættelsen. Dette er dog mere end opvejet af blandt andet kontraktuel

inflationsbeskyttelse i mange af investeringerne, som gør dem meget attraktive i det nuværende marked. Samtidig er der en del energi-baserede aktiver i fondene, som for eksempel fjernvarmeanlæg, der har givet positive afkast.

En del af infrastrukturinvesteringerne er fokuseret på alternativ energi, herunder særligt vindmølle- og solcelleparker. Aktiverne gav i 2022 et afkast på -17,2%, hvilket kan henføres til de stigende renter, som har reduceret værdiansættelsen. Generelt er driften af aktiverne tilfredsstillende og som forventet.

Renteafdækning

Renteafdækningen gav et negativt bidrag til afkastet på -6,0%-point. Det negative bidrag skyldes, at renteniveauet steg igennem året.

Valutaafdækning

Investeringer i udenlandske aktiver medfører risiko for tab på den udenlandske valuta. For at mindske denne risiko afdækkes den væsentligste del af valutarisikoen. Langt den største del af risikoen kan henføres til amerikanske dollar, hvoraf ca. 85% af risikoen er afdækket. Denne afdækning bidrog negativt til afkastet i 2022, da USD steg med knap 10%.

Investeringsresultat

Afkastet blev i året i væsentligt omfang påvirket af eksponeringen mod renter, herunder omfanget af renteafdækning i koncepterne.

I de ugaranterede koncepter blev afkastet negativt påvirket af kursfald på aktier og likvide kreditobligationer. De garanterede koncepters afkast var ligeledes negativt, men dette kan primært henføres til renteeksponeringen. Set i forhold til markedsudvikling og risikoprofil opnåede de enkelte koncepter et acceptabelt afkast.

Investeringsafkast og aktivfordeling

2022	Afkast før omkostninger **	Afkast efter indirekte omkostninger*	Vægt i porteføljen
Stats- og realkreditobligationer	-6.4%	-6.4%	28.5%
Kreditobligationer	-5.6%	-6.1%	26.2%
Aktier	-13.8%	-14.2%	31.4%
Reale aktiver	3.8%	3.1%	13.9%
Investeringsaktiver, i alt		-7.7%	100.0%
Renteafdækning		-6.0%	
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		0.2%	
Investeringsafkast efter investeringsomkostninger, i alt		-13.0%	

2021	Afkast før omkostninger	Afkast efter indirekte omkostninger*	Vægt i porteføljen
Stats- og realkreditobligationer	-2,5%	-2,5%	29,8%
Kreditobligationer	3,7%	3,4%	25,3%
Aktier	28,5%	28,3%	32,6%
Reale aktiver	12,4%	11,9%	12,3%
Investeringsaktiver, i alt		9,6%	100,0%
Renteafdækning		-1,2%	
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		0,2%	
Investeringsafkast efter investeringsomkostninger, i alt		8,2%	

*Valutaafdækningen er indeholdt i aktivklassernes afkast

**Estimerede omkostninger på baggrund af foreløbige forventninger til 2022

A.4: Resultater af andre aktiviteter

Der har ikke været væsentlige indtægter eller udgifter i 2022 ud over de ovenfor beskrevne investeringsresultater. PenSam Pension har ikke andre indtægter og udgifter end resultatet af forsikrings- og investeringsvirksomhed.

A.5: Andre oplysninger

Der vurderes ikke at være andre væsentlige oplysninger om selskabets virksomhed eller resultater.

B: Ledelsessystem

B.1: Generelle oplysninger om ledelsessystemet

Ledelsen i PenSam Pension består af en bestyrelse og en direktion.

Bestyrelse

Bestyrelsen i PenSam Pension består af 8 medlemmer, hvoraf 7 er valgt af generalforsamlingen og ét medlem er valgt af repræsentantskabet i PenSam Pension. Derudover deltager et kommitteret medlem valgt af den tidligere delegeret forsamling i Pensionskassen PenSam i en overgangsperiode frem til den ordinære generalforsamling i 2023.

Danske Regioner og Kommunernes Landsforening nominerer 2 medlemmer til bestyrelsen og FOA nominerer ligeledes 2 medlemmer.

Generalforsamlingen har valgt 3 uafhængige medlemmer med særlige kvalifikationer inden for regnskab, it og investeringer.

Bestyrelsen har i 2022 afholdt 6 møder.

Bestyrelsen udmønter selskabets vedtægter i en forretningsorden, der fastsætter de nærmere rammer for bestyrelsens udførelse af sit hverv med henblik på at sikre en forsvarlig og hensigtsmæssig ledelse af selskabet.

Bestyrelsen fastlægger forretningsmodellen, den overordnede strategi for selskabet samt politikker og retningslinjer på alle væsentlige områder. Samtidig har bestyrelsen ansvar for at ansætte en direktion samt at føre tilsyn med, at direktionen varetager sine opgaver tilfredsstillende.

Under PenSam Pension er etableret et revisions- og risikoudvalg. Revisions- og risikoudvalget har til formål at overvåge og vurdere selskabets regnskabs- og revisionsprocesser samt interne kontrolsystem og risikostyring. I 2022 bestod revisions- og risikoudvalget af tre bestyrelsesnedsatte medlemmer, som vælges for en periode på ét år. Revisions- og risikoudvalget har afholdt 5 møder i 2022 og rapporterer løbende til bestyrelsen i PenSam Pension.

PenSam Pension er moderselskab for PenSam Forsikring og PenSam Bank. Bestyrelsen i de to dattervirksomheder har fravalgt etablering af revisionsudvalg, jf. § 31, stk. 8, i Bekendtgørelse af lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder.

Direktion

Direktionen består af adm. direktør Torsten Fels. Direktionen har tillige ledelseshverv i andre selskaber.

Direktionen varetager den daglige ledelse og skal følge de politikker, retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Direktionens ansvar omfatter implementering af den af bestyrelsen fastlagte strategi, selskabets organisation og fordeling af ressourcer samt løbende rapportering om finansielle forhold til bestyrelsen.

Ledelsens organisering

Organisationen er indrettet med en række direktørområder med ansvar for den løbende drift og udvikling. Disse direktører indgår i selskabets ledelsesgruppe, og består af følgende personer.

Selskabets ledelsesgruppe:

Direktørområde	Direktør/underdirektør
Finansdirektør	Peter Østergaard
Investeringsdirektør	Claus Jørgensen
Kundedirektør	Pia Højrup Clausen
IT-direktør	Thomas Axen
Underdirektør for forretningsudvikling	Merete Nørtoft

Direktionen har etableret 4 komiteer, som skal understøtte direktionens daglige styring af PenSam Pension. Disse komiteer er følgende:

- Kunde- og Produktkomité
- ALM- og Investeringskomité
- Strategi- og Ledelseskommité
- Risiko- og Compliancekomité

Nøglepersoner/nøglefunktioner

Med henblik på at sikre effektive former for virksomhedsstyring, herunder et effektivt risikostyringssystem og et effektivt internt kontrolsystem, har direktionen udvalgt fire nøglefunktioner i PenSam Pension.

Bestyrelsen har besluttet, at den interne revisionschef også er ansvarlig for intern auditfunktionen og den ansvarshavende aktuar også er ansvarlig for aktuarfunktionen. Direktionen har udpeget en ansvarlig for henholdsvis risikostyringsfunktionen og compliancefunktionen.

Opgaverne i de fire nøglefunktioner er outsourcet til PenSam A/S. Nøglefunktionerne varetager de opgaver, der følger af de regulatoriske krav. Der er redegjort nærmere for nøglefunktionerne nedenfor, hvor der ligeledes er oplysning om, hvordan nøglefunktionerne og de ansvarlige for nøglefunktionerne har den nødvendige bemyndigelse, ressourcer og operationelle uafhængighed til at udføre deres opgaver, og hvordan de rapporterer til og adviserer til hhv. direktionen og bestyrelsen.

Ansvarlige for de fire nøglefunktioner:

Funktion	Ansvarlig/nøgleperson
Intern audit	Palle Mortensen
Aktuarfunktion	Kristian Smedemark Hasløv
Risikostyringsfunktion	Morten Weis
Compliancefunktion	Hanne Frederiksen

Ansatte der, udover bestyrelse og direktion, deltager i den faktiske ledelse er nøglepersoner. Disse nøglepersoner er finansdirektør Peter Østergaard, investeringsdirektør Claus Jørgensen, kundedirektør Pia Højrup Clausen, IT-direktør Thomas Axen og underdirektør for forretningsudvikling Merete Nørtoft. Herudover er it-sikkerhedsansvarlig Hans Hedegaard, den interne revisionschef Palle Mortensen samt den ansvarlige for hvidvaskforebyggelse Pia Højrup Clausen udpeget som nøglepersoner.

Ændringer i ledelsessystemet i rapporteringsperioden

Der er i 2022 sket følgende udskiftninger i bestyrelsen i PenSam Pension:

Jacob Jensen er udtrådt som bestyrelsesmedlem og formand for bestyrelsen pr. 15.12.2022. Anders G. Christensen er indtrådt som bestyrelsesmed og formand for bestyrelsen pr. 23.01.2023.

Aflønningspolitik

Bestyrelsen har vedtaget en aflønningspolitik, der afspejler en målsætning om en ordentlig governanceproces samt en vedvarende og langsigtet værdiskabelse for PenSam Pensions kunder og ejere.

Lønpolitikken sikrer endvidere, at PenSam Pension har en lønpolitik, der er i overensstemmelse med reglerne om aflønning i Lov om finansiel virksomhed og med bekendtgørelse om lønpolitik og aflønning i forsikringselskaber og forsikringsholdingvirksomheder.

Lønpolitikken for PenSam Pension er en del af en fælles lønpolitik for alle selskaber i PenSam Holding koncernen. Formålet er at skabe gennemsigtighed og en ensartethed for medarbejdere ansat i et eller flere af selskaberne. Lønpolitikken har endvidere til formål at sikre, at:

- Lønningerne fastlægges, via indgåede overenskomster og for ledere via individuelle aftaler, på et markedskonformt niveau, hvor der tages udgangspunkt i relevant uddannelse, erhvervs erfaring og organisatorisk ansvar.
- Medarbejdere, via indgåede overenskomster og ledere via individuelle aftaler, har en pensionsordning, der ligeledes er markedskonform.
- Lønindplacering sker på lige vilkår, uanset køn, etnicitet, seksuel orientering, religion mv.
- De forskellige lønkomponenter ikke tilskynder til overdreven risikotagning.
- Der er opsat principper for at forhindre interessekonflikter som fx aflønning af nøglepersoner med fast løn.
- Rammerne for tildeling af variabel løn er beskrevet.
- Gældende lovgivning overholdes.

PenSam Pension ønsker ikke, at aflønningen skal give incitament til at påføre selskabet en unødvendig risiko. Bestyrelsen modtager et fast honorar. Direktion og medarbejdere, der er ansat i kontrolfunktioner (ansvarlig for intern auditfunktionen, ansvarlig for aktuarfunktionen, ansvarlig for IT-sikkerhed, ansvarlig for risikostyringsfunktionen og ansvarlig for compliancefunktionen), modtager fast løn og er ikke omfattet af nogen former for incitamentsaflønning eller performanceafhængig løn. Den faste løn afspejler primært relevant erhvervs erfaring og organisatorisk ansvar. Øvrig administration er af bestyrelsen outsourcet til PenSam A/S.

PenSam A/S er ikke en finansiel virksomhed, men følger som leverandør af drift- og udviklingsopgaver de samme principper i lønpolitikken som de øvrige selskaber i PenSam Holding koncernen og i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed og med bekendtgørelse om lønpolitik og aflønning i forsikrings selskaber og forsikringsholdingsvirksomheder.

Det betyder, at alle medarbejdere i PenSam Holding koncernen er underlagt regler om lønpolitik svarende til den til enhver tid gældende lovgivning, som gælder i en finansiel virksomhed, der er under tilsyn af Finanstilsynet.

PenSam A/S' aflønninger fastsættes enten gennem overenskomster, som er indgået med de respektive faglige organisationer, eller gennem ansættelseskontrakter, som er aftalt mellem PenSam A/S og den pågældende medarbejder, og hvor de variable løndelev henholdsvis fremgår af overenskomsterne og ansættelseskontrakterne.

PenSam Pension tildeler ikke pensionsydelse, der kan sidestilles med variabel løn, ligesom der ikke er etableret ordninger for tidlig pensionering for medlemmer af bestyrelse, direktion, øvrig ledelse og kontrolfunktioner. Ligeledes tildeler PenSam A/S ikke pensionsydelse, der kan sidestilles med variabel løn, ligesom der ikke er etableret ordninger for tidlig pensionering for medlemmer af bestyrelse, direktion, øvrig ledelse og kontrolfunktioner.

Væsentlige transaktioner med aktionærer mv.

Ud over sædvanlig daglig intern clearing i PenSam Holding koncernen (korrekt kontering af modtagne beløb osv.) er der i rapporteringsperioden ikke foretaget væsentlige transaktioner med aktionærer, med personer, der udøver en betydelig indflydelse på selskabet, eller med medlemmer af bestyrelsen og direktionen.

B.2: Egnetheds- og hæderlighedskrav

Bestyrelsen har besluttet, at ledelsesmedlemmer samt nøglepersoner til enhver tid skal have tilstrækkelig viden, faglig kompetence og erfaring til at kunne udøve deres hverv eller varetage deres stilling i PenSam Pension. Dette fastlægges i politik for mangfoldighed.

Den samlede bestyrelse skal have kompetencer inden for:

- Pensions- og livsforsikringsprodukter
- Arbejdsmarkeds- og overenskomstforhold
- Branche- og markeds kendskab
- Strategi og forretningsmodeller
- Risikovurdering og modeller til brug for risikoberegning

- Vurdering af solvenskapitalkrav og -grundlag
- Vurdering af forsikringsmæssige hensættelser og kapitalforhold
- Vurdering af levetid- og invaliditetsrisici
- Vurdering af selskabets operationelle risici
- Vurdering af likviditetsrisici og fundingpolitik
- Investering, formueforvaltning og risikoafdækning
- Økonomi- og regnskabsforståelse
- Outsourcing
- IT
- Forsikrings- og regnskabsmæssig lovgivning for livsforsikringselskaber

Ledelsesmedlemmer samt nøglepersoner skal til enhver tid have et tilstrækkeligt godt omdømme og udvise hæderlighed, integritet mv. Dette er nærmere beskrevet i selskabets politik for egnetheds- og hæderlighedsvurderinger.

For at sikre, at alle bestyrelsesmedlemmer besidder de nødvendige kompetencer for at varetage hvervet, herunder krav til færdigheder, viden og ekspertise, gennemfører bestyrelsen årligt en evaluering af bestyrelsesarbejdet. Heri indgår en vurdering af den samlede kompetencesammensætning samt en handlingsplan for uddannelsesiltag i bestyrelsen, så det sikres, at bestyrelsen lever op til de fastsatte krav.

Ved rekruttering af bestyrelsesmedlemmer drøfter bestyrelsen de kompetencer, herunder krav til færdigheder, viden og ekspertise, nye bestyrelsesmedlemmer skal besidde for at supplere den samlede bestyrelses kompetencer. Dette sker blandt andet ud fra erfaringerne fra bestyrelsens selvevalueringer.

Når kandidaten er fundet, indstilles vedkommende til valg på generalforsamlingen.

Ved rekruttering af direktionen nedsætter bestyrelsen et ansættelsesudvalg til at vurdere, hvorvidt der er behov for anvendelse af et rekrutteringsbureau for at finde egnede kandidater. Bestyrelsen modtager profilbeskrivelser, CV samt anden relevant information vedrørende kandidaterne, hvorefter der afholdes en række samtaler, der danner baggrund for det endelige valg.

Bestyrelsen foretager årligt en vurdering af samarbejdet med direktionen. Derudover rapporteres der løbende i forbindelse med ind- og udtræden af ledelsesposter samt til- og fratrædelse af nøglepersoner.

Ved rekruttering af nøglepersoner varetager HR rekrutteringsprocessen. Kandidaterne vurderes ud fra deres tidligere jobberfaring og uddannelsesmæssige baggrund mv. Efterfølgende bliver vurderingen understøttet af tre samtaler, en persontest, en logiktest samt ved indhentning af referencer.

Bestyrelsen tager derudover mindst én gang årligt stilling til, hvorvidt der er sket ændringer af forhold hos ledelsesmedlemmer og nøglepersoner, der skal anmeldes til Finanstilsynet.

B.3: Risikostyringssystem, herunder vurderingen af egen risiko og solvens

Risikostyringssystemet i PenSam Pension har til formål at skabe rammerne for en risikobaseret ledelse ved blandt andet at skabe bevidsthed om de væsentlige risici, der potentielt kan skade selskabets omdømme, stabilitet eller fremtidige indtjeningsmuligheder.

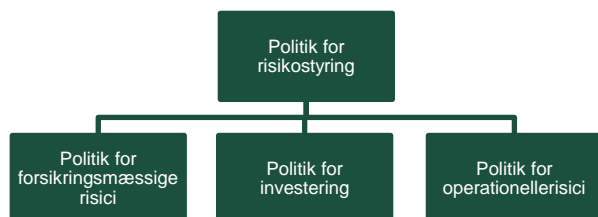
Bestyrelsen fastsætter selskabets risikoprofil. Risikoprofilen indgår som en integreret del i bestyrelsens politikker og retningslinjer på alle væsentlige aktivitetsområder, og der tages herved proaktiv stilling til ønsket risikoniveau og risikotolerancegrænser på de enkelte risikoområder.

Bestyrelsen har på baggrund af den gældende forretningsmodel og fastlagte politikker med tilhørende ønskede risikoniveauer tilrettelagt en årlig proces, der sætter bestyrelsen i stand til at udføre en samlet fornyet risikovurdering af forretningsmodellen og stillingtagen til risikostyringssystemets indretning.

Risikoprofilen udtrykkes gennem et risikobudget for alle centrale risikokategorier. Risikobudgettet fastsættes minimum en gang årligt af bestyrelsen i "Politik for risikostyring". Dette centrale styringsdokument suppleret af tilhørende retningslinjer som indeholder de valgte risikotolerancegrænser for hver af risikokategorierne.

Der er i politikkerne i risikostyringssystemet fastsat metoder og procedurer, der er egnede til at opdage og mindske risikoen for, at selskabet bliver pålagt sanktioner, lider tab af omdømme, eller at selskabet eller kunderne lider væsentlige økonomiske tab som følge af manglende overholdelse af gældende lovgivning, markedsstandarder eller internt vedtagne regler. Risikostyringssystemet defineres af styringsdokumenterne.

Det overordnede risikostyringssystem

Direktionen er ansvarlig for, at PenSam Pension drives i henhold til de politikker og retningslinjer, som bestyrelsen fastlægger for selskabets risikoprofil og risikostyring. Direktionen bemyndiger direktørgruppen og sourcingsamarbejdspartnere til at påtage sig risici i forbindelse med selskabets drift, og direktørgruppen er ejer af risikoen og ansvarlig for rettidigt, at identificere og styre alle risici indenfor deres forretningsområde på betryggende vis og i henhold til PenSam Pensions risikostyringssystem.

PenSam Pensions risikostyringsfunktion er en uafhængig risikostyringsenhed med ansvar for at foretage en løbende uafhængig identifikation, måling, analyse, kontrol og rapportering af de risici, som selskabet er eksponeret imod. Risikostyringsfunktionen bistår direktionen med udvikling af risikostyringssystemet og deltager i centrale styringsfora i samarbejde med øvrige nøgelfunktioner og forretningsansvarlige. Arbejdet i risikostyringsfunktionen varetages af risikostyringsafdelingen i PenSam A/S. Risikostyringsfunktionen er organisatorisk placeret med reference til Finansdirektøren og med rapporteringslinje til direktionen i PenSam Pension.

Risikostyringsfunktionen er integreret i selskabets beslutningsprocesser gennem deltagelse i selskabets centrale beslutningsorganer mht. behandling af emner vedr. finansielle og operationelle risici. Den risikoansvarlige for selskabet er fast medlem af selskabets Asset-Liability Management- og Investeringskomite samt selskabets Risiko- & Compliancekomite, hvor risikostyringsfunktionen rådgiver direktionen i beslutningsprocessen om alle væsentlige risikoforhold. Risikostyringsfunktionen indgår ligeledes i vurdering af risici forbundet med alle væsentlige forandringsaktiviteter, herunder produktudviklingsaktiviteter.

Risikostyringsfunktionen indgår i en tæt løbende koordinering med Investeringsafdelingen om alle aspekter af kapitalforvaltningsaktiviteterne i selskabet. Herunder prioritering af due-diligence aktiviteter vedr. nye investeringsaktiviteter, regelmæssig opfølgning på eksisterende investeringer og udviklingsaktiviteter mht. produkter og it-systemer.

Risikoidentifikation

PenSam Pension har følgende overordnede risikokategorier:

- Investeringsrisici
- Forsikringsrisici
- Operationelle risici

Eventuelle øvrige risici, som ikke dækkes af politikkerne under risikostyringssystemet, kategoriseres og kvantificeres i PenSam Pensions årlige vurdering af egen risiko og solvens.

Risici bliver løbende identificeret efter en struktureret proces, så det tilsikres, at bestyrelsens og direktionens risikobillede er retvisende. Processen omfatter:

- Risikoidentifikation i forbindelse med den årlige revision af politikker, retningslinjer og forretningsgange, hvor potentielle væsentlige risici knyttet til aktiviteterne beskrives i styringsdokumenterne.
- Risikovurdering i forbindelse med alle tiltag med potentiel væsentlig effekt på risikobilledet herunder opdatering af forretningsmodel og selskabsstrategi, beslutning om øvrige væsentlige strategier som eksempelvis investeringsstrategien, produktudvikling, væsentlige enkelte disponeringer og væsentlige ændringer i driften.
- Opdatering af risikoidentifikationen i forbindelse med aktiviteterne udført som led i en koordineret indsats imellem relevante nøglefunktioner.
- Løbende identifikation og kvantificering af operationelle risici i de udførende enheder.
- Vurdering af om koncernt interne transaktioner og selskabets risikoeksponeringer medvirker til risikokonzentrationer i PenSam Koncernen.

Den risikoansvarlige redegør i sin årlige rapport til direktionen for, om der efter den risikoansvarliges vurdering har været truffet væsentlige beslutninger, hvor risici ikke har været tilstrækkeligt belyst.

Risikotolerance pr. risikokategori

Det ønskede risikoniveau er specificeret for de enkelte risikokategorier. Samtidigt er de tilhørende risikorammer specificeret i interne retningslinjer kommunikeret fra bestyrelsen til direktionen, og herfra foretages en delegering af risikorammer til direktørgruppen.

Investeringsrisici

Risiciene i denne kategori dækkes af Politik for investering med tilhørende retningslinjer. Afgrænsning af omfattede risici foretages nærmere i den nævnte politik, der blandt andet rammesætter følgende underkategorier:

- Markedsrisiko, herunder:
 - Renterisiko
 - Kreditspændrisiko
 - Aktierisiko
 - Ejendomsrisiko
 - Infrastrukturrisiko
 - Valutarisiko
 - Råvarerisiko
 - Volatilitetsrisiko
- Kredit- og modpartsrisiko
- Koncentrationsrisiko
- Likviditetsrisiko

Der foretages en kvantitativ styring af PenSam Pensions investeringsrisici og kvaliteten af aktivporteføljerne, gennem en daglig risikomæssig rammestyring, hvor risikostyringsafdelingen beregner og varetager en daglig overvågning. Risikostyringsafdelingen stiller herudover redskaber til rådighed for at kunne overholde retningslinjer i investeringsbeslutningen.

Den daglige interne risikomåling sker med udgangspunkt i Solvens II standardmodellen. For enkelte opgørelsesprincipper har bestyrelsen valgt af afvige herfra, som følge af et ønske om at sikre en bedre præcision i selskabets risikomåling. Risikomålingen suppleres herudover med følsomhedsberegninger og stress tests.

Selskabet vurderer at solvenskapitalkravet som opgøres ved standardmodellen, fyldestgørende dækker det solvensbehov, som selskabets risikoprofil giver behov for. Afvigelserne vurderes ikke som væsentlige og fører i de fleste tilfælde til, at opgørelsen via standardmodellen medfører et for højt kapitalkrav.

Forsikringsrisici

Risici i denne kategori behandles i Politik for forsikringsmæssige risici med tilhørende retningslinjer. Afgrænsning af omfattede risici foretages nærmere i den nævnte politik, der blandt andet rammesætter følgende underkategorier:

- Dødelighedsrisiko
- Levetidsrisiko
- Invaliditets-/sygdomsrisiko
- Livsforsikringsoptionsrisiko
- Omkostningsrisiko
- Genoptagelsesrisiko
- Livsforsikringskatastroferisiko
- Sygeforsikringsrisiko

Bestyrelsen vil mindst én gang årligt træffe beslutning om eventuel risikoreduktion på forsikringsområdet i form af genforsikring.

Risikomålingen sker med udgangspunkt i Solvens II standardmodellen suppleret med følsomhedsberegninger og stress tests. Der anvendes en tilsynsgodkendt intern model til opgørelse af leveridsrisikoen idet Solvens II standardmodellen leder til en overvurdering af risikoen.

Operationelle risici

Risici i denne kategori behandles i Politik for Operationelle risici med tilhørende retningslinjer. Politikken fastlægger rammerne for organisationens arbejde med operationelle risici, herunder compliance- og sikkerhedsmæssige risici, samt virksomhedens IT-risikostyring (og dermed også IT-risici). Bestyrelsen har udtrykt en lav risikotolerance overfor væsentlige operationelle risici som kan påvirke selskabets resultat og omdømme i væsentligt omfang.

Selskabet har implementeret metoder og procedurer, til at opdage og mindske risikoen for indtræden af operationelle hændelser, herunder risikoen for manglende overholdelse af gældende lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt.

Den operationelle risikostyring bygger på et delegeret decentralt ansvar til ledelsen i alle udførende enheder. De udførende enheder skal minimum halvårligt vurdere deres risikobillede, og herunder kvantificere de væsentligste risici suppleret med en intern risikoscore mht. vurdering af sandsynlighed og konsekvens. For alle væsentlige risici skal de ansvarlige ledere sikre passende risikoreducerende tiltag for at sikre en ansvarlig og effektiv drift i overensstemmelse med bestyrelsens ønskede risikoprofil. Selskabet arbejder målrettet med hændelsesopsamling som et centralt element i den operationelle risikostyring. De udførende enheder registrerer operationelle hændelser inkl. compliancehændelser i et centralt IT-system som administreres af risikostyringsfunktionen. Der etableres som led i hændelsesregistreringen en relation mellem baggrunden for hændelsen og den udførende afdelings identificerede risici. Hermed sikres at hændelser leder til en aktiv vurdering af om hændelsen skyldes en allerede kendt risiko, eller om der er tale om en ikke tidligere identificeret risiko. Det vurderes om hændelsen giver anledning til en revurdering af allerede identificerede risici, subsidiært om der er behov for at oprette nye risici.

Risikostyringsfunktionen konsoliderer de udførende enheders registrerede risici og fører tilsyn med udviklingen i risikobilledet. Risikostyringsfunktionen følger op på alle hændelser og tager i samarbejde med compliancefunktionen stilling til om hændelserne knyttes til compliancerisici og dermed skal registreres som compliancehændelser.

Risikostyringsfunktionen rapporterer minimum kvartalsvist til direktion og revisionsudvalg om udviklingen i risikobilledet og omfanget af væsentlige hændelser.

Risikokvantificering på selskabsniveau sker med udgangspunkt i Solvens II standardmodellen.

Egen risikovurdering

Bestyrelsen foretager mindst én gang årligt vurdering af PenSam Pensions forretningsmodel og politikker med udgangspunkt i PenSam Pensions kapitalgrundlag, solvenskapital og risikotolerancegrænser, ud fra en going concern-forudsætning.

Risikovurderingen omfatter tillige en vurdering af risikostyringssystemets effektivitet i sikring af en løbende overholdelse af solvenskapitalkravet og egne risikotolerancegrænser.

Processen for PenSam Pensions egen risikovurdering foregår som udgangspunkt i følgende trin:

- Direktionen præsenterer bestyrelsen for et katalog af forskellige risikoscenarier, der kunne have relevans for PenSam Pension, udarbejdet med input fra risikostyringsfunktionen.
- Bestyrelsen beslutter hvilke risikoscenarier, som PenSam Pensions solvens og kapitalssituation skal analyseres i.
- Direktionen forestår analyse af PenSam Pensions nuværende og fremtidige situation i hvert af de besluttede scenarier samt øvrige nødvendige stress og reverse-stress test. Resultaterne af analysen samt væsentligste konklusioner, der skal indgå i risikovurderingsrapporten, gennemgås. PenSam Pensions væsentligste risici identificeres og rangordnes i risikovurderingsrapporten.
- Den endelige risikovurderingsrapport drøftes og godkendes af bestyrelsen.

I rapporten om egen risikovurdering konkluderer bestyrelsen, hvorvidt den finder behov for at supplere den interne risikostyring med et internt fastsat tillæg til det lovfastsatte solvenskrav. Bestyrelsen beslutter i samme proces, om PenSam Pensions partielle interne model til opgørelse af solvenskrav fortsat giver en passende beskrivelse, jf. afsnit om forskelle mellem standardformlen og en intern model. Grundlaget for bestyrelsens vurdering af selskabets eget solvensbehov er baseret på vurdering af potentielle tab i de undersøgte stresstest i sammenligning med de stressniveauer som indgår i beregningen af solvenskravet, samt vurdering af omfanget af de identificerede væsentlige risici som ikke solvensbelastes i Solvens II standardmodellen.

Bestyrelsen har senest foretaget egen risikovurdering og vurderet eget solvensbehov under hensyntagen til risiko-profil, kapitalforvaltning og risikostyringssystem på bestyrelsesmøde den 09.12.2022. Ved gennemgangen af de væsentligste identificerede risici har bestyrelsen aktivt taget stilling til, om risikoen kunne accepteres, eller om risikobegrænsende initiativer skulle igangsættes.

Bestyrelsen har vurderet, at selskabets risiko- og kapitalssituation er tilfredsstillende i såvel basisscenariet som i de alternative scenarier. Bestyrelsen vurderer ligeledes, at Solvens II standardmodellen er passende til at opgøre solvenskapitalkravet i selskabet på nær levetidsrisici, hvor bestyrelsen i 2015 har valgt at anvende en partiel intern model, godkendt af Finanstilsynet

Løbende følsomhedsanalyser

Solvensopgørelsen underbygges af følsomhedsanalyser efter behov, dog som minimum en gang hvert kvartal i forbindelse med rapportering til Finanstilsynet. Behovet for følsomhedsanalyser på solvensopgørelsen intensiveres i forbindelse med forværring af selskabets solvens. Såfremt den løbende solvensovervågning, ændret risikoprofil som følge af ændringer i bestande eller produktudbud eller interne eller eksterne hændelser tilsiger det, foretages fornyet egen vurdering af risiko.

Rapportering

Bestyrelsen orienteres minimum kvartalsvis om udviklingen i solvenskapitalkravet samt overholdelse af rammestyringen. Risikofunktionen udarbejder dagligt opgørelse af investeringsrisici og udnyttelse af risikorammer fastsat af bestyrelse og direktion, og denne rapportering tilgår daglig investeringsdirektøren og den risikoansvarlige for PenSam Pension. Direktionen modtager løbende detaljeret rapportering om selskabets finansielle risici og overholdelse samt udnyttelsesgrad af investerings- og solvensrisikorammer.

Den risikoansvarlige for PenSam Pension foretager årligt en rapportering til direktionen, hvor der redegøres for risikostyringens effektivitet samt stillingtagen til at alle væsentlige risici i virksomheden, herunder risici, der går på tværs af virksomhedens organisation, identificeres, måles, overvåges, styres og rapporteres korrekt. Dette har været vurderet som værende opfyldt i 2022.

Risikofunktionen er ansvarlig for den hhv. kvartalsvise og årlige tilsynsrapportering i henhold til Solvens II reglerne.

B.4: Internt kontrolsystem

Der er fastsat politikker og forretningsgange for alle væsentlige driftsaktiviteter. Til efterlevelse af disse er der i Politik for intern kontrol og compliance fastsat ansvarsområder, formål, processer og rapporteringsprocedurer for det interne kontrolsystem.

I sammenhæng med risikostyringssystemets indretning mht. risikostyring af operationelle risici er ledelsen i de udførende enheder ansvarlige for enhedens interne kontrolsystem. Risikostyringsfunktionen følger op på udførelse og design af kontroller, og på baggrund heraf udarbejdes regelmæssig rapportering til bestyrelsen og direktionen.

Kontrolmiljø og system

Politik for intern kontrol og compliance fastsætter ansvarsområder, formål, processer og rapporteringsprocedurer for selskabets interne kontrolsystem. Indretningen af det internt kontrolmiljø medvirker til, at der kun er lav sandsynlighed for at manglende kontrol- og/eller risikoreducerende tiltag kan føre til hændelser der kan give anledning til væsentlige finansielle tab, omdømmemæssige tab og/eller negativ kundepåvirkning.

Kontrolmiljøet er indrettet således, at der foretages kontrol af alle væsentlige risikobehæftede opgaver, herunder at videregivne beføjelser overholdes. Desuden sikres, at der foretages kontrol af overholdelse af grænser for risici, herunder placeringsgrænser, samt kontrol af opgaver, som kan medføre væsentlige risici.

Som beskrevet i forrige afsnit vedr. risikostyringssystemet anvendes et centralt IT-system til intern kontrol og risikostyring. Systemet anvendes af organisationen til at håndtere risici, hændelser, kontroller og udnytte muligheder for proaktivt at arbejde med disse.

Der foretages opfølgning og analyser af data i kontrolsystemet samt opfølgning på hændelser og sparring til registrering af kontroller og risici. Det er de udførende afdelinger, som registrerer egne risici og hændelser, og de interne kontrol- og risikostyringsfunktioner, som behandler, kontrollerer og rapporterer herom.

Således sikres der fuld gennemsigtighed af, hvilke risikofaktorer organisationen udsættes for. Endvidere anvendes systemet til håndtering af revisions- og complianceanbefalinger mv.

Indretningen af det interne kontrolmiljø i selskabet består af en række elementer, som alle understøtter hinanden.

Strategiske kontroller herunder funktionsadskillelse, generelle krav om godkendelser og bemyndigelser m.v.: De strategiske kontroller har fokus på håndtering af konkrete typer af risici på tværs af processer og arbejdsgange.

Operationelle kontroller: Alle operationelle nøglekontroller er beskrevet i forretningsgangene og indgår i samspil med øvrige kontroller i de daglige processer og arbejdsgange.

Nøglekontrollerne er de operationelle kontroller, som er særligt vigtige for selskabet. Forretningsgange udgør et vigtigt element i det interne kontrolmiljø og skaber grundlag for en systematisk udførelse af væsentlige forretningsprocesser med reduceret risiko for utilsigtede fejl.

Risikostyringsfunktionen

Risikostyringsfunktionen følger op på udførsel af nøglekontroller og rapporterer herom til bestyrelse og direktion.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen er en del af det interne kontrolsystem og udfører sine aktiviteter på baggrund af en årsplan (complianceprogram), som er godkendt af direktionen.

En væsentlig aktivitet for compliancefunktionen er forebyggende og opfølgende kontrol med implementering af nye og overholdelse af eksisterende lovgivnings- og myndighedskrav samt interne styringsrammer (politikker, retningslinjer og forretningsgange).

Compliancefunktionen samarbejder med de andre nøglefunktioner med henblik på at sikre et effektivt arbejde og undgå unødigt sammenfald mellem funktionerne.

Den complianceansvarlige rapporterer efter behov og mindst årligt til direktion og bestyrelse om resultatet af overvågningen, kontrollen og vurderingen af complianceområderne.

B.5: Intern auditfunktion

Intern revision i PenSam Pension er etableret i henhold til bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder og finansielle koncerner (revisionsbekendtgørelsen). Intern revision agerer som en koncernfunktion i PenSam Holding koncernen og ledes af en revisionschef.

"Funktionsbeskrivelse og politik for Intern revision og Intern Audit i PenSam Holding koncernen" er tiltrådt af de enkelte bestyrelser for de virksomheder, der indgår i PenSam Holding koncernen.

Det arbejde som den Interne auditfunktion udfører, er integreret med funktionsbeskrivelsen for Intern revision og sker indenfor rammerne af revisionsbekendtgørelsen samt den indgåede revisionsaftale med ekstern revision, da bestyrelsen i henhold til revisionsbekendtgørelsen har besluttet, at revisionschefen forsyner alle årsregnskaber i koncernen med en revisionspåtegning.

Revisionschefen rapporterer til revisionsudvalg og bestyrelser i PenSam Holding koncernen, og revisionsaktiviteterne omfatter opgaver indenfor såvel operationel som finansiell revision. Det vurderes, at de opgaver, der er pålagt den Interne auditfunktion, kan indeholdes indenfor de rammer som er pålagt Intern revision i henhold til funktionsbeskrivelsen, hvorfor der udarbejdes en årlig revisionsstrategiplan for PenSam Holding koncernen som omfatter såvel Intern revision som Intern Audits arbejdsopgaver.

Intern revision vurderer blandt andet, om selskabets interne kontrolsystem er tilstrækkeligt og effektivt, og om selskabets ledelsessystem er hensigtsmæssigt og betryggende. I denne forbindelse foretages der tillige en vurdering af de lovpligtige funktioner i 2. forsvarslinje.

Intern audits uafhængighed og objektivitet er understøttet af, at revisionschefen eller medarbejderne i intern revision ikke er ansvarlige for eller har beføjelser til at udføre eller deltage i andet arbejde end revision. Dette er ensbetydende med, at revisionschefen og medarbejderne ikke kan deltage i opgaver, som kan bevirke, at revisionschefen kommer i en situation, hvor vedkommende erklærer sig eller oplyser om forhold eller dokumenter, som revisionschefen eller medarbejderne har udarbejdet grundlaget for.

Da den ansvarlige for Intern audit tillige er revisionschef i koncernen, kan vedkommende alene ansættes og afskediges af bestyrelsen i PenSam Holding A/S.

I henhold til kommissorium for revisions- og risikoudvalget udfører udvalget en række opgaver, der understøtter, at revisionschefen og Intern revision til stadighed er uafhængig og objektiv.

Disse opgaver omfatter eksempelvis:

- Overvågning af det interne kontrolsystem, herunder Intern revision og Intern audit.
- Behandling og indstilling af revisionsstrategiplan til godkendelse af bestyrelserne i PenSam Holding koncernen, herunder budget og bemanning i Intern revision.
- Behandling og drøftelse af udviklingen og ledelsens tiltag i relation til revisionsanbefalinger.
- Løbende revurdering og indstilling af ændringer til "Funktionsbeskrivelse og politik for Intern revision og Intern audit i PenSam Holding koncernen".
- Løbende vurdering af Intern revisions uafhængighed.

B.6: Aktuarfunktion

Bestyrelsen har besluttet, at rollen som ansvarshavende aktuar og ansvarlig for Aktuarfunktionen skal varetages af den samme person.

Den ansvarshavende aktuar kan alene ansættes og afskediges af bestyrelsen.

Aktuarfunktionen udfører sine aktiviteter baseret på en årsplan. Aktiviteterne omfatter primært koordinering af opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser samt medvirken i opgørelsen af selskabets solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav samt i selskabets risikostyring. Endvidere har Aktuarfunktionen ansvar for vurdering af datakvaliteten til beregning af hensættelser.

Den ansvarlige for Aktuarfunktionen udarbejder som minimum årligt en Aktuarrapport til direktion og bestyrelse. Den ansvarlige har derudover løbende adgang til rapportering til direktion og bestyrelse.

B.7: Outsourcing

PenSam Pension har outsourcet totaladministrationen af selskabets drifts- og udviklings- og serviceopgaver til PenSam A/S.

PenSam A/S fungerer i et armslængdeforhold til PenSam Pension med fokus på eksekvering af aftalte planer samt med rådgivning i forhold til forretningsmæssige afklaringer. Outsourcingen følger selskabets Politik for outsourcing, som fastlægger målsætninger og strategi for outsourcing, beslutningsproces samt krav til outsourcingkontrakter.

De outsourcede aktiviteter omhandler:

- Pensionsadministration med varetagelse af ind- og udbetalinger samt livscyklushændelser.
- Kunderelation vedrørende kundekontaktpunkter, rådgivning samt forebyggelse og socialrådgivning.
- Formueforvaltning som består i at forvalte pensionskundernes formue fra fastsættelse af investeringsstrategi over investeringseksekvering til løbende risikostyring, afvikling og administration.
- Styling & Governance som omhandler den finansielle og økonomiske styring samt ledelsessupport og strategiudvikling. Herudover indgår governance, som understøtter god selskabsledelse og compliance i forhold til gældende lovgivning.

For tilvejebringelse af IT-drift gør PenSam A/S brug af videreoutsourcing. KMD er videreoutsourcingsleverandør for IT-drift, -vedligehold og -udvikling. Denne videreoutsourcing er godkendt af PenSam Pension's bestyrelse.

Månedligt følges der op på de leverede serviceydelser og der rapporteres kvartalsvis til ledergruppen i Finansiell Styling i PenSam A/S. Ved manglende overholdelse af sourcingaftalen rapporteres til direktionen. Yderligere bliver der udarbejdet en årlig outsourcingrapport, hvor også den rådgivende funktion evalueres kvalitativt.

B.8: Andre oplysninger

PenSam Pensions bestyrelse og direktion vurderer ud fra en forretningsmæssig overvejelse, at selskabets ledelsessystem er fyldestgørende i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten af de risici, der er forbundet med selskabets virksomhed.

Bestyrelsen har fastsat politikker inden for forretningens hovedområder. Direktionsinstruksen og politikkerne beskriver tilsammen rammerne for ledelsen af virksomheden og samspillet mellem bestyrelsen og direktionen, og under dem tjener beredskabsplaner, forretningsgange, arbejdsbeskrivelser mv. i organisationen eller krav i en outsourcingkontrakt til at sikre, at der er en klar og entydig ledelse af PenSam Pension i alle virksomhedens led.

Der er fokus på, at der er en rød tråd fra PenSam Pensions forretningsmodel og afledte risikoprofil til direktionsinstruksen og politikkerne på de enkelte aktivitetsområder, hvor det risikoniveau, som bestyrelsen ønsker på aktivitetsområderne, fremgår, og hvor rammer for direktionens beføjelser fastsættes. Dette videreføres i de underliggende forretningsgange mv. og er med til at understøtte, at PenSam Pensions strategiske mål nås. Bestyrelsen og direktionen har i forlængelse heraf sikret, at der er rapporteringskanaler til sikring af informationsstrømme i selskabet, både bottom-up og top-down.

C: Risikoprofil

C.1: Forsikringsrisici

Forsikringsmæssige risici

Følgende risikokategorier vedrører livsforsikringsrisikoen:

- Dødelighedsrisiko
- Levetidsrisiko
- Invaliditets-/sygdomsrisiko
- Livsforsikringsoptionsrisiko
- Omkostningsrisiko
- Genoptagelsesrisiko
- Livsforsikringskatastroferisiko.

Følgende risikokategorier vedrører sygeforsikringsrisiko:

- Dødelighedsrisiko
- Levetidsrisiko
- Sygdomsrisiko
- Sygeforsikringsoptionsrisiko
- Omkostningsrisiko
- Genoptagelsesrisiko
- Sygeforsikringskatastroferisiko.

Dette svarer til risikokategorierne i selskabets solvensopgørelse.

Opgørelsesmetode for risiko

Risiko kvantificeres og rammesættes i overensstemmelse med den valgte metode for opgørelse af solvens under forsikringsdirektivet og tilhørende forordning.

Nedenfor gennemgås de enkelte risikokategorier, der er rammesat på forsikringsområdet:

Dødelighedsrisiko

Risikoen dækker over en permanent stigning i bestandenes dødelighed. Udviklingen i dødeligheden generelt og selskabets produkter gør, at risikoen betragtes som lille og accepteres.

Levetidsrisiko

Risikoen dækker over et permanent fald i bestandenes dødelighed. Udviklingen i dødeligheden generelt og selskabets produkter gør, at risikoen betragtes som en væsentlig risiko for selskabet. Risikoen accepteres for nærværende, men mulighederne for afdækning skal løbende undersøges, idet en ugunstig udvikling i bufferne i bestandene med garanterede ydelser eller et ønske om ikke at nedsætte ydelser på de ugaranterede bestande kan medføre et behov for afdækning af levetidsrisikoen. Direktionen skal i så tilfælde udarbejde et oplæg til bestyrelsen, som vurderer og indstiller, om der skal tegnes afdækning af levetidsrisikoen.

Invaliditets-/sygdomsrisiko

Dækker over risikoen for en permanent stigning i niveauet for tilkendelse af invalidepension, stigning i sygdomsrisiko ved udbetaling af dækningen ved visse kritiske sygdomme, samt stigning i udgifter til lægebehandling ved dækningen af Hold Fast gruppeforsikring. Risikoen anses for begrænset og accepteres.

Livsforsikringsoptionsrisiko

Livsforsikringsoptionsrisiko betegner risikoen for, at der sker omskrivning til fripolice eller genkøb af policer til ugunst for PenSam Pension. Kunderne kan ikke selv vælge fripoliceomskrivning, og adgangen til genkøb er væsentligt begrænset. Optionerne vurderes derfor ikke i sig selv at udgøre en udfordring for PenSam Pension. Bestyrelsen ønsker dog at begrænse risikoen via indførelse af tidssvarende genkøbsværdier.

Omkostningsrisiko

Dækker over risikoen for en permanent stigning i PenSam Pension's omkostninger. Risikoen anses for begrænset og accepteres. Der arbejdes målrettet på at nedbringe selskabets omkostninger.

Genoptagelsesrisiko

Dækker over risikoen for, at invalidesager/sygdomssager revurderes med øget udbetaling til følge. Risikoen anses for begrænset og accepteres.

Livsforsikringskatastroferisiko

Der ønskes en begrænset risiko, når katastrofe indtræder. PenSam Pension's prissætning af dødelighed og invaliditet tager udgangspunkt i, at død/invaliditet indtræffer uafhængigt fra kunde til kunde, hvilket ikke er tilfældet ved katastrofe. Derfor skal PenSam Pension gardere sig mod et større antal afhængige dødsfald/invaliditeter, fx ved genforsikring.

Sygeforsikringskatastroferisiko

Sygeforsikringskatastroferisiko dækker over, at en enkelt skadesbegivenhed eller en tilfældig ophobning af større skader medfører et uacceptabelt tab af kapital. Sygeforsikringskatastroferisiko styres gennem de fastsatte grænser vedrørende genforsikring, som fremgår af retningslinjer for forsikringsmæssige risici.

C.2: Markedsrisici

Markedsrisici dækker risikoen for tab på grund af ugunstige bevægelser i markedspriser, renter, valutakurser mv. Investeringspolitikken udtrykker en ønsket markedsrisikoeksponering i PenSam Pensions formueforvaltning, og niveauet fastsættes ud fra aktivfordeling og benchmark. Risikorammerne er overordnet set fastlagt i Politik for risiko-styring, hvor rammerne for markedsrisici afspejler den fastsatte strategi. I det efterfølgende beskrives risikoen for selskabets samlede aktiver. Selskabets markedsrisici er sammen med forsikringsrisiko en af de to dominerende risici. Som omtalt under "Investeringsrisici" tager investeringspolitikken højde for "prudent person"-princippet.

Markedsrisici (opgjort under solvens II)

mio. kr.	2022
Rente	39
Aktie	2.118
Ejendom	518
Spread	1.834
Valuta	423
Koncentration	161
Diversifikation	-866
Markedsrisiko	4.228

Renterisiko

Selskabets renterisiko opgøres ved forskydninger i renteniveauet. Både investeringsaktiverne og pensionsforpligtelserne ændrer markedsværdi i forbindelse med, at renteniveauet ændrer sig. Rentefølsomheden på investeringsaktiverne anvendes til at afdække risikoen på pensionsforpligtelserne i de garanterede pensionskoncepter hvor renteforskydninger har en meget stor betydning for markedsværdien af pensionsforpligtelserne.

Da obligationernes rentefølsomhed ikke er tilstrækkelig til at afdække renterisikoen, er der i 2022 anvendt finansielle kontrakter i form af renteswaps til at afdække hovedparten af den resterende renterisiko. Fastsættelsen af den samlede afdækningsgrad på renterisikoen foretages af bestyrelsen og fremgår i Retningslinjen for investering. Investeringsrammerne indeholder herudover en ramme for, hvor meget de taktiske disponeringer i nettorenterisikoen må udgøre i forhold til investeringsstrategien. Bestyrelsen fastsætter også rammer for rentestrukturrisiko, som er følsomhed overfor ændringer i rentekurvens form. Effektiviteten af risikoafdækningen overvåges gennem følsomhedsanalyser og opfølgning af markedsværdiregnskab for aktiver og passiver i den regelmæssige risikorapportering. Idet selskabets pensionsforpligtigelser alle er i DKK, er der på balancen en naturlig øget koncentration af

rentebærende aktiver (primært statsobligationer og realkreditobligationer) udstedt i DKK i forhold til størrelsen af dansk økonomi. I en nettobetragtning vurderes dette ikke som en væsentlig risikokoncentration for selskabet, idet der er tale om et naturligt strukturelt match mellem aktiver og passiver i samme valuta.

Aktierisiko

Selskabets aktierisiko stammer fra en ønsket risikoeksponering i PenSam Pensions formueforvaltning. Risikobudget og rammer for aktierisiko skal tage hensyn til cykliske forhold, så PenSam Pension kan fastholde den ønskede aktivfordeling i stressede scenarier. Retningslinjen for investering fastsætter minimums- og maksimumgrænser for aktierisikoen. Aktierisikoen stammer fra investeringerne i børsnoterede aktier på globalt plan. Ud over investeringen i børsnoterede aktier kommer der også aktierisiko fra investeringen i unoterede aktier og alternative investeringer, som ikke falder under en af de øvrige risikokategorier. Selskabets investeringen i infrastrukturfonde klassificeres som aktierisiko. Selskabets direkte infrastrukturinvesteringer er opgjort som unoteret aktierisiko eller som kvalificerede strategisk infrastruktur investeringer afhængigt af investeringernes specifikke karakteristika, herunder i særdeleshed forudsigeligheden af de fremtidige betalingsstrømme.

Hovedparten af den aktierisiko, der ikke klassificeres som børsnoterede aktier, består af aktieinvesteringer i unoterede selskaber og investeringer i infrastruktur. En mindre andel stammer fra investeringer i illikvid kredit fonde, hvor risikoen vurderes at være bedst repræsenteret som aktierisiko. Aktieporteføljen indeholder ingen investeringer i råvarer eller hedgefonde.

PenSam Pensions investeringer i PenSam Bank og PenSam Forsikring er af strategisk karakter og behandles sådan i solvensberegningen. Investeringen i PenSam Bank og PenSam Forsikring udgør ca. 330 mio. kr.

De børsnoterede aktier er godt fordelt ud på lande og sektorer med nogenlunde samme fordeling som globale børsnoterede aktier har i markedet. Selskaber der ikke opfylder kriterierne for at være klimavenlige, er fravalgt.

Valutarisiko

Investeringsaktiverne kan være udstedt i fremmed valuta. Selskabet er dermed eksponeret over for udsving i fremmed valuta i forhold til danske kroner. Det er selskabets politik at afdække denne valutarisiko mod fremmede valutaer under hensyntagen til, at omkostningen ved denne afdækning står mål med risikoreduktionen. Afdækningen sker vha. valutaterminskontrakter, og der er defineret en afdækningsgrad af valutarisiko i de relevante valutaer. Retningslinje for investering angiver en ramme for den samlede valutarisiko. Effektiviteten af risikoafdækningen overvåges gennem monitorering af eksponeringer i den regelmæssige risikorapportering.

Ejendomsrisiko

Ejendomsrisici dækker over ejendomsrisiko ved investering i danske bolig- og erhvervsjendomme og i udenlandske ejendomsfonde. Bestyrelsen har fastsat minimums- og maksimumgrænser for ejendomsrisikoen.

Koncentrationsrisiko

Koncentrationsrisiko er udtryk for et forhøjet risikoniveau inden for delområder af investeringsaktiverne, givet at selskabet investerer meget ensidigt i enkelte selskaber eller udbydere, eller alternativt hvis der foreligger en uforholdsmæssig stor afhængighed af et bestemt kredit- eller pengeinstitut eller anden udsteder af værdipapirer. PenSam Pension har ved årets udgang en lav koncentrationsrisiko, hvilket viser en stor spredning på investeringerne. Bestyrelsen har fastsat rammer for koncentrationsrisici.

Volatilitetsrisiko

Bestyrelsen har fastsat rammer for aktiv investering i volatilitetsrisiko knyttet til renter, og volatilitetsrisiko kan accepteres som afledt effekt af anden investeringsaktivitet i godkendte aktivklasser. Selskabet har volatilitetsrisiko på finansielle instrumenter på aktivsiden, mens optionaliteten på passivsiden er defineret til nul. Selskabets realkreditobligationsportefølje er i mindre grad eksponeret overfor volatilitetsændringer på grund af konverteringsretten i nogle af obligationerne. Der er ultimo 2022 primært eksponering til rentevolatilitet gennem konverterbare danske realkreditobligationer i de garanterede koncepter, mens der i de ugaranterede koncepter er handlet swaptioner som derivatstrategier.

Råvarerisiko

Bestyrelsen ønsker ikke direkte eksponering mod råvarerisiko, men accepterer en sådan risikoeksponering ved eksponering i andre godkendte aktivklasser.

Modpartsrisiko

Selskabet har modpartsrisiko, der dækker over eksponering mod andre finansielle modparter fordelt på likvider, valuta, finansielle instrumenter samt stillet kollateral. I forbindelse med anvendelse af finansielle instrumenter bliver der indgået nettingaftaler for at begrænse modpartseksponering. Selskabets modpartsrisiko stammer fra eventuelt større udestående likvidpositioner samt værdien af valutaterminskontrakter og markedsværdien af derivater (typisk swapafdækning af garanterede ydelser). Disse udeståender er koncentreret på enkelte modparter, hvor alle finansielle instrumenter er dækket gennem daglig kollateralstillelse. Samlet vurderes risikoen meget lille på grund af de omtalte risikomitigerende foranstaltninger sammenholdt med høj kreditværdighed af selskabets modparter. Det er PenSam Pensions strategi at benytte central clearing af finansielle instrumenter, hvor det er praktisk muligt.

Prudent person-princippet

Direktionen i PenSam Pension har fastlagt en proces for aktiviteter på investeringsområdet, der sikrer, at der alene investeres i aktiver, hvor tilknyttede risici kan identificeres, måles, overvåges styres, kontrolleres og rapporteres. Processen sikrer endvidere aktivernes tilstedeværelse.

Endvidere sikrer bestyrelsens fastlagte investeringsstrategi med dertil hørende politikker og retningslinjer, at selskabets aktiver investeres på en måde, der:

- Tjener til varetagelse af forsikringstagernes interesser,
- Passer til arten og varigheden af forsikringsforpligtelserne, herunder til garantiniveau, og
- Garanterer den samlede porteføljes sikkerhed, kvalitet, likviditet og rentabilitet for de enkelte koncepter.

Processen fastlægger en klar ansvarsfordeling imellem 1. og 2. forsvarslinje i forhold til efterlevelse af prudent person princippet.

Der skal ved alle nye investeringsaktiviteter udarbejdes en risikovurdering, der identificerer risici ved den givne aktivitet, samt beskriver hvorledes disse risici håndteres. Risikostyringsfunktionen indgår som en integreret del af investeringsprocessen, og foretager selvstændig risikovurdering i tilfælde, hvor investeringer er karakteriseret ved følgende forhold:

- Har nye, væsentlige og/eller komplekse risici
- Afviger fra tidligere investeringer
- Potentielt kan påvirke risikoprofilen for konceptets investeringsportefølje
- Ligger på kanten af investeringsstrategien for konceptet

Processen sikrer endvidere en struktureret opfølgning på investeringsaktiverne med fokus på blandt andet den løbende risikoidentifikation og -måling samt rapportering.

C.3: Kreditrisici

Kreditrisiko opstår ved investering i kreditobligationer, realkreditobligationer, direkte långivning og lignende. Kreditrisikoen opgøres i solvensopgørelsen som kreditspændrisiko, og det ønskede risikoniveau er fastsat i Politik for investering og rammesat i Retningslinjen for investering. Kreditrisiko opgøres og rammesættes herudover ved eksponeringsgrænser i den interne risikostyring, på hhv. modparts/udsteder niveau, som funktion af eksponeringstype, kreditkvalitet, samt omfang og kvalitet af sikkerhedsstillelse.

Den overordnede investeringsstrategi og Politik for investering fastsætter den ønskede risikoprofil for investeringer med eksponering mod kreditspændrisici og modpartsrisici, der her behandles samlet set som kreditrisiko.

Politik for kreditrisici fastsætter rammer i henhold til Solvens II forordningen således,

- At långivning baseres på rimelige og veldefinerede kriterier, samt at der er fastlagt en klar proces for godkendelse, ændringer, fornyelse og omlægning af lån,
- At PenSam Pension har fastlagt interne metoder, som muliggør vurdering af kreditrisikoen ved eksposering mod enkelte låntagere samt på porteføljeniveau,
- At der er indført effektive systemer til løbende administration og overvågning af låneporteføljerne, herunder til identificering og håndtering af problematiske kreditter samt til at foretage passende værdijusteringer, og
- At låneporteføljen er tilstrækkelig diversificeret i forhold til PenSam Pensions målmarkeder og overordnede investeringsstrategi.

Selskabet har kreditspændsrisiko på investeringer i obligationer og lån.

C.4: Likviditetsrisici

Bestyrelsen fastsætter for hver af kontributionsgrupperne rammer for minimumslikviditetsberedskabet. Endvidere vedtager bestyrelsen en likviditetsplan, der tilsikrer, at der er tilstrækkelig likviditet i den normale drift og i økonomisk stressede scenarier. Likviditetsplanen er et element i kapitalplanen og bygger dermed på den valgte investeringsstrategi og øvrige forudsætninger for kapitalplanen. Likviditetsplanen betragter betalingsstrømmene på investeringsaktiverne og livsforsikringsprodukterne og vurderer, om der er tilstrækkelig likviditet til at imødekomme både reelle og scenariebaserede pengestrømme ud af selskabet. Analysen viser, at selskabet har en tilfredsstillende overskudslikviditet i scenariet med normal drift samt i likviditetsstressede scenarier. Der foretages en likviditetsplanlægning af investering i alternative aktivklasser med angivelse af sigtepunkter for investeringsandele på min. 5 års sigt, der sikrer en forsvarlig andel af alternative investeringer relativt til aktiverne og passivernes forventede udvikling.

Den forventede fortjeneste indeholdt i fremtidige præmier udgør 0 mio. kr. pr. ultimo 2022.

C.5: Operationelle risici

Operational risiko er risikoen for tab som følge af utilstrækkelige eller fejlagtige interne procedurer og processer, menneskelige eller systemmæssige fejl, og eksterne begivenheder, herunder juridiske risici. Dette indebærer, at operationel risiko ofte forbindes med bestemte og enkeltstående begivenheder.

Af væsentlige operationelle risikokilder kan følgende nævnes, (bemærk listen er ikke udtømmende) afhængighed til outsourcing partnere, personafhængighed/specifikviden, håndtering af persondata, IT-nedbrud/adgang til data, kommunikation med kunder, svindel, manuelle fejl, samt compliance- og IT-risici.

Hver enkelt afdeling i selskabet har vurderet afdelingens operationelle risici, og identificeret kontroller og nøglekontroller til at mitigere at risici indtræffer eller begrænse deres omfang. På selskabsniveau har bestyrelsen og direktionen vurderet de væsentligste operationelle risikokategorier som risici knyttet til anvendelse af modeller, risici knyttet til kundebetjening- og kommunikation, risici knyttet til IT-anvendelse, risici knyttet til den finansielle rapportering samt overholdelse af interne- og eksterne regler og lovgivning. Der er for alle væsentlige risici taget initiativer og/eller procedurer som sikrer et acceptabelt risikoniveau.

C.6: Andre væsentlige risici

PenSam Pension har ikke identificeret væsentlige risici uden for de ovenfor gennemgåede risikofaktorer.

C.7: Andre oplysninger

Følsomhedsanalyser og reverse stresstest

Der foretages løbende følsomhedsanalyser på specielt aktivrisikoen, som fremgår af den ugentlige rapportering. Følsomhedsanalyserne foretages på de risikokategorier, der er mest betydende for solvensen i selskabet, hvilket typisk er renteutviklingen og afkastet på aktieinvesteringerne. Endvidere udarbejder og indrapporterer selskabet kvartalsvise reverse stresstest til Finanstilsynet. De kvartalsvise stresstest har til formål at analysere, hvor meget en risikokategori skal falde i værdi, før at solvensgraden og minimumssolvensgraden rammer henholdsvis 100% og 125%. Opgørelsen af seneste indrapporterede reverse stresstest for henholdsvis 100% SCR og 100% MCR er afbilledet nedenfor.

Følsomhedsanalyser og reverse stresstest

mio. kr.		SCR 100 pct.			MCR 100 pct.		
		Stress	Kapitalgrundlag	Solvensdækning	Stress	Kapitalgrundlag	Minimumsdækning
Renterisici		200bp	4.508	412%	200bp	4.508	1648%
Aktierisici		100%	4.029	416%	100%	4.029	1662%
Ejendomsrisici		100%	4.402	402%	100%	4.402	1609%
Kreditspændrisici	Danske stats- og realkreditobligationer	30%	1.364	125%	39%	268	100%
	Øvrige statsobligationer	100%	4.826	440%	100%	4.826	1758%
	Øvrige obligationer	100%	4.274	371%	100%	4.274	1483%
Valutaspændrisici	Eksposering mod USD	100%	4.826	392%	100%	4.826	1568%
	Eksposering mod GBP	100%	4.826	433%	100%	4.826	1733%
	Eksposering mod HKD	100%	4.826	439%	100%	4.826	1755%
Modpartsrisici			4.825	440%	0%	-	
Levetidsrisici		54%	1.414	126%	60%	296	105%
Livsforsikrings- optionsrisici		100%	4.826	440%	100%	4.826	1758%

D: Værdiansættelse til solvensformål

D.1: Aktiver

Aktiverne værdiansættes som udgangspunkt ud fra de samme principper, som benyttes i forbindelse med udarbejdelsen af regnskaberne. Der er således ikke nogen væsentlige forskelle mellem de metoder og primære antagelser, som benyttes til henholdsvis solvensformål og regnskabsformål.

Principperne for værdiansættelse er beskrevet i afsnittene nedenfor.

Materielle aktiver

Materielle aktiver består primært af driftsmidler. Driftsmidler indregnes i balancen til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffessummen samt øvrige omkostninger tilknyttet anskaffelsen. Afskrivninger beregnes på grundlag af aktivets restværdi fratrukket akkumulerede nedskrivninger. Afskrivninger på driftsmidler foretages lineært over den forventede økonomiske levetid. Afskrivningsperioderne er fastsat til 3 - 10 år.

Investeringsjendomme

Investeringsjendomme måles til dagsværdi efter en cash flow model. Investeringsjendomme omfatter primært bolig- og erhvervsjendomme. Dagsværdien opgøres med udgangspunkt i en systematisk vurdering af ejendommene baseret på deres forventede afkast over en 10-årig periode og terminalværdi.

Terminalværdien er forventningen til ejendommens fremtidige kontante driftsafkast i et normalt år efter en 10-årig periode. Dagsværdien er opgjort ved at tilbagediskontere det forventede afkast samt at fastsætte afkastkrav, der blandt andet afhænger af ejendommens art, beliggenhed og det aktuelle renteniveau.

Ejendomme ejet af ejendomsselskaber indgår i posterne 'Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder'.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder indregnes og måles til andel af virksomhedens regnskabsmæssige indre værdi. Virksomhedens indre værdi opgøres efter det senest modtagne regnskab.

Kapitalandele

Kapitalandele indregnes i balancen til dagsværdi. Dagsværdien for kapitalandele, der handles på et aktivt marked, opgøres på baggrund af lukkekursen på balancedagen.

For kapitalandele, hvor der ikke forefindes et aktivt marked og dermed ikke en observerbar pålidelig dagsværdi, foretages værdiansættelsen med udgangspunkt i almindeligt anerkendte værdiansættelsesmetoder. Dette omfatter f.eks. "discounted cash flow metoden", sammenlignelige handler og multipler. Den anvendte metode varierer afhængig af de konkrete foretagne investeringer.

Til brug for værdiansættelsen af alternative investeringer i fonde er der udviklet en intern værdiansættelsesmodel, som anvendes ved den løbende fastsættelse af dagsværdier på noterede investeringsfonde i de tilfælde, hvor der ikke foreligger en rapporteret værdiopgørelse pr. statusdagen. Værdiansættelsesmodellen gør brug af markeds-relevant information i form af relevante markeds-indeks fra de likvide markeder ved beregningen af fondenes dagsværdier. Værdiansættelsesmodellen anvendes på størstedelen af beholdningen af noterede investeringsfonde.

Værdiansættelserne efterprøves løbende ud fra risiko og væsentlighed. Der valideres ved hjælp af følsomhedsanalyser af væsentlige forudsætninger i de anvendte værdiansættelsesmodeller.

Latent udenlandsk skat i udenlandske kapitalandele forventes ikke at udgøre væsentlige beløb, men indregnes i balancen baseret på de oplysninger, der er til rådighed.

Investeringsforeningsandele

Børsnoterede investeringsforeningsandele måles til dagsværdi med udgangspunkt i den officielle lukkekurs på balancedagen. Hvis en officiel lukkekurs ikke findes, anvendes den officielle børskurs. Unoterede investeringsforeningsandele måles til den af udbyder beregnede kurs, der bygger på de underliggende værdipapirers dagsværdi.

Obligationer, pantsikrede udlån og andre udlån

Obligationer, pantsikrede udlån og andre udlån måles til dagsværdi. Dagsværdien af noterede obligationer opgøres med udgangspunkt i den officielle lukkekurs på balancedagen. Hvis en officiel lukkekurs ikke findes, anvendes den officielle børskurs. Dagsværdien af udtrukne børsnoteerede obligationer måles dog til nutidsværdien af udtrækningsbeløbet. For øvrige unoterede obligationer og udlån opgøres dagsværdien ud fra almindeligt anerkendte værdiansættelses-teknikker, der inddrager alle tilgængelige data, som markedsdeltagere må antages at ville tage i betragtning ved en prisfastsættelse. PenSam benytter et internationalt anerkendt kreditvurderingsværktøj til understøttelse af ovenstående teknikker.

Afledte finansielle instrumenter

Børsnoterede og unoterede afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, og reguleringer indregnes løbende i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer'. Positive dagsværdier indregnes i balancen under 'Afledte finansielle instrumenter', og negative dagsværdier indregnes i balancen under 'Anden gæld og Gæld til kreditinstitutter'.

For afledte finansielle instrumenter, der ikke er børsnoteerede, anvendes til værdiansættelsen almindeligt anerkendte værdiansættelsesmetoder. De valgte metoder tilpasses de enkelte afledte finansielle instrumenter.

Der foretages analyser af værdiansættelserne i forhold til eksterne modparter og i forhold til priser fastsat af en uafhængig finansiell institution for at vurdere og efterprøve de af selskabet fastsatte værdier.

Repoer behandles som lån mod sikkerhed. Obligationer solgt som led i en repoforretning er medtaget i balancen til dagsværdi.

D.2: Forsikringsmæssige hensættelser

Værdiansættelse af forsikringsmæssige hensættelser

De forsikringsmæssige hensættelser værdiansættes fra og med 31.12.2022 forskelligt alt efter om der er tale om opgørelse til regnskabsaflæggelse eller til solvensformål.

Måling af forpligtelser vedrørende forsikringskontrakter

Vurderingen af kundebestandens levetid, død og invaliditet har en væsentlig indflydelse på opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser, og derfor foretages der regelmæssigt en vurdering af bedste skøn for de nævnte parametre.

Erfaringerne, der danner baggrund for fastsættelse af parametre til hensættelsesberegning, er indhentet over fem år, hvilket vil sige i perioden, efter at førtidspensionsreformen er trådt i kraft. I den periode var der først et fald i tilkendelser af førtidspension og efterfølgende en stigning. Der er fortsat usikkerhed om reformens langsigtede effekt, hvilket kan påvirke hensættelsernes størrelse fremadrettet.

Fastlæggelse af forudsætningerne er baseret på erfaringer fra selskabets bestand og er påvirket af aktuarmæssige skøn, der har betydning for hensættelsernes størrelse.

Den anvendte metode for vurdering af bedste skøn for levetid og død skelner mellem levetid for raske og invalide, dvs. der opgøres forskellige satser, idet der i PenSam Pension er observeret stor forskel i levetid imellem raske og invalide.

Til vurdering af den observerede dødelighed anvendes PenSam Pension's bestand som grundlag for raske. Det er endvidere vurderingen, at en metode, der skelner mellem raske og invalide, er udtryk for bedste skøn på det foreliggende grundlag.

Forsikringsmæssige hensættelser

Forsikringsmæssige hensættelser opgøres på basis af det til Finanstilsynet anmeldte tekniske grundlag for beregning af forsikringsmæssige hensættelser.

Livsforsikringshensættelser

Livsforsikringshensættelser opdeles i garanterede ydelser, risikomargen, individuelt bonuspotentiale samt kollektivt bonuspotentiale.

Nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme findes ved diskontering med rentekurven jf. regnskabsbekendtgørelsen, hvor satserne er med volatilitetsjustering og reduceret med pensionsafkastbeskatningssatsen.

Forudsætninger vedrørende dødelighed og invaliditet er fastlagt på baggrund af erfaringer fra bestanden i PenSam Pension. Forudsætninger vedrørende de fremtidige administrationsomkostninger er baseret på erfaringer i PenSam vedrørende omkostninger pr. forsikret.

For livsforsikringshensættelserne vedrørende ugaranterede ydelser er underposterne garanterede ydelser og risikomargen nul, og der er alene individuelt bonuspotentiale og kollektivt bonuspotentiale.

Garanterede ydelser

Garanterede ydelser er opgjort som nutidsværdi af betalingsstrømme vedrørende præmier, ydelser og administrationsomkostninger. Betalingsstrømmene er opgjort under hensyntagen til sandsynligheden for tilbagekøb, overgang til fripolicy og diverse forsikringsbegivenheder.

Nutidsværdierne opgøres efter markedsforudsætningerne. Hertil lægges et tillæg til dækning af fremtidige ydelser foranlediget af indtrufne forsikringsbegivenheder samt et tillæg for ubetalte, forfaldne forsikringsydelser.

Risikomargen

Risikomargenen beregnes efter kapitalomkostningsmetoden under Solvens II.

Individuelt bonuspotentiale og kollektivt bonuspotentiale

Den forsikredes bonusret opgøres residualt i forhold til de forsikringsmæssige hensættelser efter finansiering af garanterede ydelser, risikomargen og fortjenstmargen. Den del af værdien af bonusretten, der er indeholdt i de retrospektive hensættelser, er individuelt bonuspotentiale, mens den del, der ikke er fordelt til de enkelte forsikringer, er kollektivt bonuspotentiale.

Individuelt bonuspotentiale og kollektivt bonuspotentiale kan anvendes til betaling af den anmeldte risikoforrentning samt til dækning af negative realiserede resultater i henhold til kontributionsbekendtgørelsen.

Effekt af volatilitetsjustering

Selskabet anvender volatilitetsjustering, jf. artikel 77d i Solvens II direktivet. Effekten heraf ses i nedenstående skema pr. 31.12.2022:

Balancepost i mio. kr.	Med volatilitetsjustering	Uden volatilitetsjustering
Livsforsikringsmæssige hensættelser	148.879	149.024
Solvenskapitalkrav	1.098	1.180
Minimumskapitalkrav	274	288
Kapitalgrundlag	4.826	4.706

Der anvendes ikke matchtilpasning eller overgangsforanstaltninger vedrørende rentekurve eller fradrag i hensættelser

D.3: Andre forpligtelser

Andre forpligtelser er gældsposter og negativ værdi af afledte finansielle kontrakter. Posterne er værdiansat til samme værdi som i årsrapporten.

D.4: Alternative værdiansættelsesmetoder

Der anvendes ikke alternative værdiansættelsesmetoder.

D.5: Andre oplysninger

Der vurderes ikke at være andre væsentlige oplysninger om værdiansættelsen af aktiver og passiver til solvensformål.

E: Kapitalstyring

Selskabets solvenskapitalkrav og -kapitalgrundlag opgøres efter Finanstilsynets opdaterede vejledning om værdiansættelse af forsikringsforpligtelser i overensstemmelse med Solvens II. For selskabets kapitalgrundlag gælder det, at der efter overgangen til stokastiske hensættelser ikke længere er lighed imellem den regnskabsmæssige opgørelse af selskabets kapitalgrundlag og solvenskapitalgrundlaget.

Selskabets solvenskapitalgrundlag er reduceret fra 5.401 mio. kr. i 2021 til 4.826 mio. kr. i 2022. Reduktionen skyldes primært et fald i overskudskapitalen på grund af det direkte investeringsafkast.

Solvenskapitalkravet opgøres efter standardmodellen på nær for opgørelsen af levetidsrisikoen hvor, der anvendes en partiel intern model. Selskabet har søgt om og fået godkendelse af Finanstilsynet til anvendelse af den partielle interne model.

Solvenskapitalkravet steg i 2022 fra 509 mio. kr. til 1.098 mio. kr. Stigningen i solvenskapitalkravet skyldes primært overgangen til Finanstilsynets ændrede vejledning om værdiansættelse af forsikringsforpligtelser i forbindelse med solvensopgørelsen, hvor selskabets forsikringsforpligtelser nu opgøres på baggrund af stokastiske fremregningsprincipper. Ligeledes har periodens negativt investeringsafkast kombineret med et fald i det regulatoriske volatilitetstillæg medført et fald i de kollektive bonuspotentialer.

Selskabet har overholdt såvel solvenskapitalkrav som minimumskapitalkrav i hele 2022.

E.1: Kapitalgrundlag

Bestyrelsen har besluttet, at PenSam Pensions solvenskapital som udgangspunkt udgøres af egenkapital og særlige bonushensættelser, og dermed ikke af kapital finansieret af långivere. Beslutningen udelukker dog ikke, at kapitalnødplanen kan indeholde elementer af fremmedkapital. Herudover indgår de forventede fremtidige betalingsstrømme til basiskapitalen som del af selskabets solvenskapitalgrundlag.

Kapitalgrundlaget skal have en størrelse, så den som minimum kan dække PenSam Pensions regulatoriske kapitalkrav. Kapitalgrundlaget stiller om nødvendigt kapital til rådighed for pensionskoncepter med ydelsesgarantier. Opretholdelsen af et tilstrækkeligt kapitalgrundlag sikres blandt andet i risikostyringspolitikens afsnit om planlægning og kapitalstruktur.

Bestyrelsen ønsker en lav risiko for tab på aktiver tilknyttet egenkapitalen og kapitalgrundlaget som helhed. Det samlede ønskede risikoniveau defineres derudover af risikotolerancen på de garanterede koncepter samt det fastlagte risikobudget for de operationelle risici.

Særlige bonushensættelser opbygges af andele af overskud, der tilfalder forsikringsbestanden og udbetales i takt med udbetaling af pension til kunderne eller ved genkøb/overførsel.

PenSam Pensions kapitalgrundlag kan understøtte kontributionsgrupper mv. i det omfang, der er behov og mulighed for dette. Fordelingen sker ved at fastsætte et risikobudget og risikorammer, der kan overstige kontributionsgruppens egne kollektive midler. PenSam Pensions kontributionsgrupper betaler en forrentning til basiskapitalen som afspejler tabsrisikoen.

Vedligeholdelsen af kapitalgrundlaget sker dels ved tilskrivning af afkast af egne aktiver og dels med risikoforrentning fra kontributionsgrupperne. Bestyrelsen revurderer minimum én gang årligt risikoforrentningssatser.

Mio. kr.	2022	2021
Egenkapital	178	200
Særlige bonushensættelser	4.645	5.201
Andre kapitalelementer	3	0
Kapitalgrundlag	4.826	5.401

Udskudte skatteaktiver for PenSam Pension kan bestå af 3 komponenter; udskudte skatteaktiver, aktuelle skatteaktiver samt tilgodehavende pensionsafkastskat. Der er i årsregnskabet for 2022 ikke indregnet hverken udskudte skatteaktiver, aktuelle skatteaktiver eller tilgodehavende pensionsafkastskat. Der indgår således ingen skatteaktiver som Tier 3 element i selskabets solvenskapitalgrundlag.

E.2: Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav

Selskabets solvenskapitalkrav ultimo 2022 er specificeret i tabellen nedenfor:

Solvenskapitalkravet er opgjort i henhold til standardmodellen under Solvens II på nær for levetidsrisiko. Dette er beskrevet nærmere i afsnit nedenfor. Selskabet anvender ikke forenkede beregninger eller selskabsspecifikke parametre i opgørelsen.

Såvel solvenskapitalkravet som minimumskapitalkravet har været stigende i 2022 hvilket primært skyldes en kombination af overgangen til opgørelse af solvenskapitalkravet efter Finanstilsynets opdaterede vejledning om værdisættelse af forsikringsforpligtelser i overensstemmelse med Solvens II, samt faldende kollektive bonuspotentialer som følge af negative investeringsafkast, samt reduktion i det regulatoriske volatilitetstillæg.

Selskabets solvenskapitalkrav ultimo 2022

Mio. kr.	2022	2021
Risiko for længere levetid	671	1.341
Øvrige forsikringsmæssige risici	67	191
Forsikrings- og omkostningsrisici	739	1.532
Markeds- og modparts risici	3.636	4.282
Sygeforsikrings risici	62	59
Operationelle risici	152	198
Samlede risici	4.589	6.071
Diversifikation	-1.195	-1.072
Samlet tabspotentiale	3.394	4.999
Dækning af bonuspotentialer	-2.296	-4.490
Solvenskapitalkrav	1.098	509

I beregningen af selskabets solvenskapitalkrav er der ikke foretaget nogle justeringer som følge af udnyttelsen af de udskudte skatters tabsabsorberende effekt.

Ved udgangen af 2022 udgjorde selskabets minimumskapitalkravet 274 mio. kr. Input til beregningen af minimumskapitalkravet er beskrevet i skema S.28.01.01.

E.3: Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregningen af solvenskapitalkravet

Selskabet anvender ikke delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregning af solvenskapitalkravet.

E.4: Forskelle mellem standardformlen og en intern model

Selskabet anvender standardmodellen under Solvens II til opgørelse af solvenskapitalkravet på nær for levetidsrisiko, hvor der anvendes en partiel intern model.

Selskabet ansøgte om og fik i 2015 Finanstilsynets godkendelse til at anvende den partielle interne model fra 2016. Selskabet gjorde dette, da de danske hensættelsesregler, hvor der i selve hensættelserne tages højde for fremtidige stigninger i levetiden, ikke harmonerer med de underliggende antagelser bag standard-levetidsstødet under Solvens II.

Den partielle interne model for levetidsrisiko erstatter standardmodulet for levetidsrisiko i standardmodellen direkte og beskriver ligesom standardmodulet risikoen for en 200-års begivenhed inden for en tidshorisont på ét år.

Den partielle interne model er begrænset alene til levetidsrisiko, dvs. risikoen for stigning i hensættelserne som følge af, at kunderne lever længere end forudsat.

Den partielle interne model anvendes ligeledes i selskabets daglige styring.

Antagelserne bag den partielle interne model bygger på selskabets anmeldte regler vedrørende levetidsforudsætninger, hvori Finanstilsynets benchmark for henholdsvis observeret, nuværende niveau og forventede fremtidige levetidsforbedringer indgår.

I modellen simuleres et stort antal gange således, hvordan hensættelserne kan udvikle sig som følge af ændringer i levetidsbenchmark og selskabets data på ét års sigt. Simuleringen ét år frem i tid er baseret på Poisson Lee-Carter modellen, som er kalibreret til 20 års data for den danske befolkning. På baggrund af dette kan man simulere selskabets dødelighed ét år frem i tid. Herved opnås en sandsynlighedsfordeling for ændring i hensættelserne. Ændring i henholdsvis niveau og trend kalibreres herefter til 99,5%-fraktilen i denne fordeling. Simulering af selskabets dødelighed er en opdatering af modellen, som er blevet implementeret i 4. kvartal 2018. Således er usikkerheden knyttet til forsikringsbestanden i PenSam Pension inkorporeret håndteret i modellen, hvor den tidligere blev håndteret udenfor modellen ved en approksimation.

Udover risikoen for stigning i hensættelserne som følge af ændringer i benchmark og selskabets data på ét års sigt indeholder modellen også en komponent for ikke-quantificerbar risiko.

Til sammenligning indgår i standardlevetidsstødet et uniformt fald på 20% i de underliggende dødelighedsantagelser i alle aldre. I dette levetidsstød indgår også forventninger til fremtidige stigninger i levetiden.

Den partielle interne model bygger på samme data, som indgår i Finanstilsynets benchmark samt i bestemmelse af selskabets anmeldte bedste skøn for levetider, dvs. befolkningsdata, branchedata og selskabets egne data.

Sammenligningstal pr. ultimo fjerde kvartal 2022 mellem at anvende standardmodel for levetidsrisiko og selskabets partielle interne model (PIM) for levetidsrisiko fremgår af tabellen nedenfor:

Mio. kr.	i alt
Samlet level-stress, raske, PIM	6,4%
Samlet level-stress, invalide, PIM	8,3%
Levetidsrisiko, standardmodul	1.681
Levetidsrisiko, PIM	671
Reduktion levetidsrisiko, PIM	60%
SCR, standard	1.339
SCR, PIM	1.098
Reduktion SCR	18%

Ændring i markedsværdihensættelsen som følge af opdatering af markedsværdidødelighed fremgår af tabellen nedenfor. Den økonomiske konsekvensberegning er foretaget med bestand og rentekurve og gældende rentekontributionsgrupper pr. 31. september 2022.

Mio. kr.	PMF GY	PMF BGY	Tradition Garanterede	SHJ	POR	PKTRAM
Ændring GY	-16	-17	-110	-146	-8	-3

Til sammenligning udgør levetidsstødet pr. 31.12.2022 baseret på benchmark 2020:

Mio. kr.	PMF GY	PMF BGY	Tradition Garanterede	SHJ	POR	PKTRAM
Ændring GY	+51	+51	+381	+474	+43	+13

Det ses af tabellerne ovenfor, at udgiften til opdatering af levetid er mindre end levetidsstresset opgjort på benchmark 2020. Heraf konkluderes, at opdatering af benchmark ikke har afstedkommet en 200-års begivenhed.

Det bemærkes, at de ikke-garanterede bestande Fleksion og Tradition - ikke-garanterede ikke indgår i oversigten ovenover, da der som følge af anmeldte regler for disse alene hensættes depotet uanset levetidsforudsætning. Dette beror på Finanstilsynets notat af 31. juli 2017, "Hensættelser baseret på juridisk evne og ledelsens hensigt om at justere fremtidige ydelser, jf. §§ 66 og 67".

Fremtidige ledelseshandlinger indgår således i beregningen af solvenskapitalkravet qua håndteringen af Fleksion og Tradition ikke-garanterede, jf. ovenfor.

Selskabets risikoprofil vurderes at stemme fint overens med de antagelser, der ligger til grund for selskabets partielle interne model. Dette begrundes med, at kunder med såvel garanterede som ikke-garanterede ydelser indgår i datagrundlaget, som bedste skøn for levetider baseres på, og ligeledes indgår i den partielle interne model.

E.5: Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet

Selskabet har i hele 2022 overholdt såvel solvenskapitalkravet og minimumskapitalkravet.

Overholdelsen af solvenskapitalkravet ses i tabellen nedenfor.

Mio. kr.	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
Solvenskapitalkrav	656	936	789	1.098
Minimumssolvenskapitalkrav	164	234	197	274
Solvensgrad	784%	524%	608%	440%

E.6: Andre oplysninger

Der vurderes ikke at være andre væsentlige oplysninger om kapitalforvaltningen

PenSam Pension
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

PenSam